

UNDERSØGELSER PÅ TEATEROMRÅDET 2011

RAPPORT OM FORMIDLINGSORDNINGEN

UNDERSØGELSER PÅ TEATEROMRÅDET 2011 RAPPORT OM FORMIDLINGSORDNINGEN

Udgivet af:

Kulturministeriet, juni 2011

Redaktion:

Karin Marcussen, Julie Haagen, Maria Gadegaard, Ane Kathrine Lærkesen og Alexander Méli Barming

Oplag:

Udkommer kun elektronisk

Kulturministeriet

Nybrogade 2

1203 København K

Telefon 33 92 33 70

E-post: kum@kum.dk

Forside:

Foto: AKassen for Kulturministeriet

Indholdsfortegnelse

1. Undersøgelsens baggrund og kommissorium	4
1.1. Baggrund for undersøgelsen	4
1.2. Kommissorium: De stillede spørgsmål vedr. formidlingsordningen	5
2. Metode og datagrundlag.....	6
2.1. Undersøgelsens tre trin	6
3. Beskrivelse af formidlingsordningen.....	9
3.1. Introduktion: de tre puljer og fordelingsprincippet	9
3.2. Tilskudsmodtagerne	10
3.3. Målgrupper og geografisk fordeling af tilskuddet	14
4. Resultater af aktørundersøgelserne vedrørende formidlingsordningen	18
4.1. Aktørernes brug af formidlingsordningen.....	18
4.2. Aktørernes vurdering af formidlingsordningens funktionalitet	18
4.3. Barrierer og overlap til andre støtteordninger	23
4.4. Aktørernes vurdering af samspillet mellem formidlingsordningen og andre ordninger	30
4.5. Aktørernes vurdering af en eventuel omlægning til drifts- eller udviklingsstøtte... ..	30
5. Resultater af publikumsundersøgelsen.....	39
5.1. Teatergængernes præferencer for forskellige abonnementsordninger	39
5.2. Teatergængernes præferencer for forskellige spillesteder	45
5.3. Teatergængernes præferencer for forskellige genrer	47
5.4. Teatergængernes øvrige præferencer	48
6. Opsummering af undersøgelsens resultater	49
6.1. Kortlægningens resultater	49
6.2. Aktørundersøgelsens resultater	49
6.3. Publikumsundersøgelsens resultater	51

1. Undersøgelsens baggrund og kommissorium

1.1. Baggrund for undersøgelsen

Teaterudvalget afgav sin rapport ”Scenekunst i Danmark – veje til udvikling” i april 2010. I rapporten blev det bl.a. foreslået at nedlægge den såkaldte formidlingsordning, også kaldet billetkøbsordningen, og i stedet indføre en udviklingspulje administreret af Statens Kunstråds Scenekunstudvalg med henblik på fremme af bl.a. kunstnerisk udviklingsarbejde, tiltrækning af nye publikumsgrupper og internationalt teatersamarbejde.

Formålet med formidlingsordningen er at skabe grundlag for, at teatre og turnéarrangører m.fl. kan give publikumsrabatter til f.eks. børn og unge og til grupper, som sjældent kommer i teatret, samt give rabat ved køb af billetter til flere forestillinger i form af abonnementsordninger og lignende. Dette sker i form af tilskud til teatre og turnéarrangører, f.eks. teaterforeninger, som anvender tilskuddet til nedsættelse af billetpriser og rabatordninger på teaterbilletter til deres forestillinger.

Den efterfølgende høring i sommeren 2010 af Teaterudvalgets rapport viste, at der i teaterlivet var forskellige holdninger til udvalgets anbefaling om en nedlæggelse af billetkøbsordningen, og at navnlig en del større teatre var modstandere af en sådan omlægning. Det blev fra fleres side efterspurgt en dyberegående undersøgelse af konsekvenserne af en nedlæggelse af billetkøbsordningen.

Som opfølgning på teaterudvalgets rapport aftalte kulturministeren den 6. oktober 2010 med kulturordførerne fra alle partier med undtagelse af Enhedslisten, at der skulle foretages undersøgelser på følgende fire områder:

- Formidlingsordningen (billetkøbsordningen)
- Internationalisering i dansk scenekunst
- Turnéteater i Danmark
- Københavns Teater

Undersøgelserne vedrørende formidling, internationalisering og turnéteater i Danmark har været foretaget i to trin:

1. En kortlægning af tilskudsordninger og tilskudsmodtagere – som har været varetaget af Kunststyrelsen.
2. En aktørundersøgelse – som har været varetaget COWI Consult for Kulturministeriet.

For så vidt angår formidlingsordningen, har der ydermere været foretaget en såkaldt SP-undersøgelse af publikums/borgernes holdninger og præferencer til rabatter og abonnementsordninger mv. på teaterområdet.

Opsamlingen på de tre undersøgelsestrin har været udført af Kulturministeriet og Kunststyrelsen.

1.2. Kommissorium: De stillede spørgsmål vedr. formidlingsordningen

Eftersom det i Teaterudvalgets rapport ”Scenekunst i Danmark – veje til udvikling” blev foreslået at nedlægge formidlingsordningen og i stedet indføre en udviklingspulje administreret af Statens Kunstråds Scenekunststudvalg, har det i undersøgelsen af formidlingsordningen været centralt at få indblik i, hvilke mulige konsekvenser der vil være af en nedlæggelse af ordningen. Som følge deraf har det været undersøgt, hvordan ordningen konkret bruges på teatrene, hvilke publikumsgrupper der anvender de rabatter, som ordningen indebærer, og hvordan ordningen påvirker og spiller sammen med teatrets repertoireplanlægning og publikums- og udviklingsarbejde generelt. Endvidere har det været undersøgt, hvorledes ordningen fungerer administrativt, samt om der er overlap og fare for kassetækning i forhold til andre tilskudsordninger. I forlængelse heraf har det været undersøgt, hvordan man eventuelt på anden vis kunne understøtte teatrenes publikumsarbejde, og hvilke virkninger der vil være ved en omlægning af midlerne til henholdsvis udviklingsstøtte og driftsstøtte. For at kunne vurdere om formidlingsordningen er tidssvarende, er det endvidere relevant at se på sagen fra publikums-siden. Det sidste emne er belyst af den såkaldte SP-undersøgelse.

Konkret er der stillet følgende spørgsmål, som undersøgelsen af formidlingsordningen skal belyse:

- Hvordan fungerer den nuværende formidlingsordning i forhold til aktørens ønsker til en optimal planlægning af rabat- og formidlingstiltag?
- Hvilke andre publikumstiltag har aktøren?
- Opleves ordningen som en barriere eller en støtte for teatrets publikumstiltag?
- Hvilke andre støtteordninger anvender aktøren – hvordan opleves samspillet mellem støtteordningerne?
- Hvordan oplever aktøren de administrative byrder ved ordningen?
- Hvad ville aktøren gøre anderledes, hvis billetkøbsordningens midler blev ”sat fri” og i stedet blev givet som driftsmidler?
- Hvad ville aktøren gøre anderledes, hvis billetkøbsordningen bliver nedlagt til fordel for en udviklingspulje?
- Hvordan håndteres billetkøbsordningen i områder med større afstande mellem de forskellige aktører?
- Hvor afgørende opleves abonnementsordninger at være for køb af teaterbilletter, og er der forskel på, hvordan forskellige målgrupper foretrækker at købe billetter (SP-undersøgelsen)

2. Metode og datagrundlag

2.1. Undersøgelsens tre trin

Som nævnt ovenfor under 1. er undersøgelsen foretaget i tre trin med en efterfølgende fælles opsamling. Trin 1 har været en kortlægning ved Kunststyrelsen, trin 2 en aktørundersøgelse med interview af de centrale aktører i teaterlivet ved COWI Consult. Yderligere er der foretaget en såkaldt SP-undersøgelse af publikums/borgernes holdninger og præferencer ligeledes ved COWI Consult.

Opsamlingen på de tre undersøgelsestrin har været udført af Kulturministeriet med bistand fra Kunststyrelsen. Dette er sket ud fra en forudsætning om, at der alene er tale om en opsamling på en række faktuelle undersøgelser, og at hverken undersøgelserne eller opsamlingen kan levere endegyldige faktisk baserede svar på de politiske spørgsmål om formidlingsordningen, turnéteater eller internationaliseringen i dansk scenekunst. Derimod kan de forhåbentlig levere et oplyst grundlag for politisk stillingtagen til de spørgsmål, der er blevet rejst af Teaterudvalget, samt den efterfølgende høring af teaterlivet.

Kortlægningen

Som led i den politiske aftale af 6. oktober 2010, i forlængelse af Teaterudvalgets rapport ”*Scenekunst i Danmark – Veje til udvikling*”, blev det bl.a. aftalt, at der skulle foretages en kortlægning ved Kunststyrelsen af formidlingsordningen. Kortlægningen har haft fokus på at skabe:

- overblik over tilskudsmodtagerne, og hvorledes de er fordelt geografisk samt mellem forskellige typer af teatre
- overblik over, hvilke målgrupper blandt teaterpublikummet der nyder godt af formidlingsordningen
- overblik over sammenhæng og overlap til andre støtteordninger, f.eks. Refusionsordningen for børneteater og opsøgende teater, Statens Kunstråds Scenekunstudvalgs Garantiordning samt Turnénetværket
- på et faktisk grundlag opridse positive og negative konsekvenser af en omlægning af midlerne i formidlingsordningen til en driftstilskudsordning.

I kortlægningen beskrives fordelingen af formidlingstilskud i sæson 2009/10 opgjort på regionalt niveau for henholdsvis teatre og projektteatre (formidlingsordningens pulje 1 og 2) og turnearrangører som f.eks. teaterforeninger og kulturhuse (formidlingsordningens pulje 3). De opgjorte tilskud til teatre og projektteatre er i tabellerne anført som nettotilskud, dvs. udbetalt tilskud fratrukket evt. tilbagebetalinger af uforbrugt tilskud. Tilskuddene i pulje 3 er – bortset fra enkelte sager – per primo maj 2011 ikke endeligt afregnet, og tilskuddet er for disse tilskudsmodtagere anført som bruttotilskud (dvs. det udmeldte tilsagn ekskl. evt. kommende tilbagebetalinger af uforbrugt tilskud).

Herudover belyses, hvor stor en del af det samlede formidlingstilskud i 2009/10 der er bevilget til teatre, der udelukkende eller overvejende spiller forestillinger for børn og unge *eller* som har en stærk profil i forhold til denne målgruppe.

Kortlægningen af formidlingsordningens målgrupper bygger på en individuel gennemgang af tilskudsmodtagernes regnskaber for formidlingsordningen for 2009/10 og omfatter regnskaber fra 39 ud af 44 tilskudsmodtagere blandt teatrene i pulje 1 og 2. Teaterbilletter.dk, der i sæson 2009/10 har formidlet billetsalget for 69 teatre i hovedstadsområdet, er her regnet som én tilskudsmodtager. Blandt turnearrangererne (teaterforeningerne og Danske Koncert- og Kulturhuse m.fl.) i pulje 3 omfatter gennemgangen 51 ud af 84 tilskudsmodtagere i sæson 2009/10.

Aktørundersøgelsen

Aktørundersøgelsen ved COWI Consult bygger på datamateriale indhentet gennem 43 strukturerede, kvalitative interview. Interviewene er gennemført som en kombination af 31 personlige og 12 telefoniske interview.

Respondenterne fordeler sig på 39 scenekunstproducenter og teaterforeninger samt 4 foreninger og organisationer. Respondenterne er udvalgt i samråd med Kulturministeriet og Kunststyrelsen ud fra en vurdering af relevans i forhold til de fire analysetemaer. Eksempelvis har parametre, som at respondenterne modtager midler fra formidlingsordningen, været udslagsgivende. De udvalgte teatre er valgt ud fra kriterierne type, genre og geografisk beliggenhed.

Aktørerne er blevet lovet anonymitet. Der angives derfor kun aktørnavne, når aktørerne udtaler sig om faktuelle data (såsom deltagelse i netværk, opsætning af forestillinger og festivaler mv.) og ikke, når de udtaler sig om holdninger og erfaringer til et givent emne.

I aktørundersøgelsen er teatrenes udsagn omkring deres erfaringer og holdninger til en række emner formidlet. Dette har en række implikationer:

- Undersøgelsen omfatter aktørernes udsagn baseret på deres opfattelse af en given kontekst, regelsæt mv., og den er derfor ikke nødvendigvis en udtømmende og nøjagtig beskrivelse af den faktuelle situation.
- Besvarelser om f.eks. aktivitetstyper og omfang heraf dækker ikke nødvendigvis alle aktørens aktiviteter, men blot dem, som er nævnt under interviewet.
- Når en aktør (A) ikke nævner en specifik erfaring eller holdning, som en anden aktør (B) har givet udtryk for, kan der ikke drages konklusioner om, hvorvidt den første aktør (A) er enig eller uenig med den anden aktørs (B) udsagn.

På basis af ovenstående – de kvalitative interview karakter – giver det ikke mening at opgøre aktørernes besvarelser kvantitativt. Omfanget af aktører af en given holdning mv. angives på denne baggrund med termer såsom få, nogle og de fleste.

SP-undersøgelsen

Denne undersøgelse vedrører borgernes præferencer for de forskellige rabat- og abonnementsformer, der følger af formidlingsordningens tilskud. Undersøgelsen er baseret på en *stated preference*-analyse på basis af en spørgeskemaundersøgelse, hvori 702 respondenter har deltaget via et elektronisk spørgeskema.

Respondenterne er en tilfældigt udvalgt andel af Userneeds' Danmarkspanel, der indeholder over 150.000 panelister. Undersøgelsens deltagere udgør et repræsentativt udsnit af den danske befolkning mellem 18 og 70 år. Repræsentativiteten er baseret på oplysninger om sam-

mensætningen af den danske befolkning fra Danmarks Statistik. Datamaterialet er justeret til national repræsentativt på køn (mand/kvinde), alder (18-34, 35-49, 50-70) og regioner (øst/vest). Det naturlige frafald på denne undersøgelse er på 12 procent. Dette er et meget lille frafald sammenlignet med andre af COWIs undersøgelser.

Det primære formål med stated preference-analysen er at belyse, om forskellige former for rabat- og abonnementsordninger har en adfærdsregulerende effekt hos teatergængerne. Dvs. om der kan forventes at blive solgt flere eller færre enkeltbilletter, hvis prisen for en enkeltbillet var den samme som ved en rabatordning, hvor man binder sig til flere forestillinger.

Det sekundære formål er at vurdere, hvordan folk værdsætter forskellige scener – foretrækker man at tage i teatret på en landdelsscene, i et egnsteater eller i et lokalteater?

3. Beskrivelse af formidlingsordningen

3.1. Introduktion: de tre puljer og fordelingsprincippet

Bekendtgørelsen om ”Formidlingstilskud til nedbringelse af billetpriser”, er fastsat med hjemmel i teaterlovens § 24. Formidlingsordningen, der i daglig tale også omtales som ”billetkøbsordningen”, administreres af Kunststyrelsen og fordelt for sæson 2009/10 69,4 mio. kr. til nedbringelse af billetpriser på teaterområdet – i praksis implementeret i form af rabatter fra aktørerne¹. Midlerne fordeles i tre puljer til forskellige typer af teateraktører som skitseret i tabel 1.

Tabel 1. Struktur og fordeling af midler via formidlingsordningen

	Pulje 1	Pulje 2	Pulje 3
Aktører	Københavns Teater Landsdelsscener	Egnsteatre Små storbyteatre Stationære teatre m. tilskud fra Kunstrådet Andre producerende teatre	Teaterforeninger Kulturhuse Andre arrangører af turnéteater
Samlet pulje (sæson 2009/10) * bevilling inkl. overførte midler fra tidl. sæsoner	26,0 mio. kr.	24,0 mio. kr. *	19,4 mio. kr. *
Ansøgning	Teatrene skal ikke søge. Kunststyrelsen udmelder støttebeløb primo året.	Ansøgere skal udfylde et elektronisk ansøgningsskema på www.kunst.dk . Ansøgningsfristen er den 1. hverdag i januar for den følgende sæson.	Ansøgere skal udfylde et elektronisk ansøgningsskema på www.kunst.dk . Ansøgningsfristen 1. marts for næste sæson – ekstra ansøgningsrunde i november.
Tilskud – beregning²	Fordeles mellem de 4 teatre ud fra teatrenes forholdsmæssige andel af puljen beregnet på grundlag af et gennemsnit af det samlede beløb, hvormed den enkelte tilskudsmodtager har nedbragt sine billetpriser i de foregående 3 sæsoner.	Formidlingstilskuddet til det enkelte teater mv. er fastsat forholdsmæssigt på grundlag af et gennemsnit af det samlede beløb, hvormed den enkelte tilskudsmodtager har nedbragt billetpriserne i de foregående 3 sæsoner.	Kunststyrelsen fastsætter en sats for formidlingstilskuddet per opførelse af turnerende professionelle teaterforestillinger.

¹ I 2011/12 74,5 mio. kr. Der benyttes kun tal fra sæsonen 2009/10 fremefter i rapporten.

² Kilde: <http://www.kunst.dk/scenekunst/billetkoebsordningen/fordeling-af-midler/>

I rapporten fremefter anvendes, som i tabellen, betegnelserne ”pulje 1”, ”pulje 2” og ”pulje 3” for de 3 forskellige støtteområder i formidlingsordningen som desuden fremgår af kap. 2-4 i bekendtgørelse nr. 365 af 26. april 2006 om ”Formidlingstilskud til nedbringelse af billetpriser”, som ændret ved bkg. 1346 af 11. december 2006.

”Pulje 1” omfatter de 3 landsdelsscener i Odense, Aarhus og Aalborg samt Københavns Teater. ”Pulje 2” omfatter stationære teatre, andre teatre og teaterkompagnier (projektteatre). ”Pulje 3” omfatter arrangører af turnerende teater, f.eks. teaterforeninger og kulturhuse m.fl. Tilskudsmodtagerne inden for de enkelte puljer og fordelingen af midler imellem disse beskrives nærmere nedenfor under afsnit 3.2.

Overordnet betragtet muliggør formidlingsordningen, at teatre og turnéarrangører m.fl. kan tilbyde differentierede publikumsrabatter til f.eks. børn og unge og til grupper, som sjældent kommer i teatret, samt give rabat ved køb af billetter til flere forestillinger i form af abonnementsordninger og lignende.

I de følgende afsnit belyses fordelingen af formidlingstilskuddet på i første omgang tilskudsmodtagerne (teateraktører) og dernæst udmøntningen af tilskuddet i rabatter til målgrupperne (teatergængerne). Desuden inddrages andre deskriptivt relevante resultater i forhold til geografisk, demografisk og indkomstmæssig fordeling af formidlingstilskuddet inden for målgrupperne. Det er i denne sammenhæng vigtigt at bemærke forskellen mellem fordelingerne. Der er i første omgang den umiddelbare fordeling af formidlingstilskuddet uddelt på baggrund af faste kriterier til tilskudsmodtagerne inden for de tre puljer. Dernæst er der selve udmøntningen af tilskuddet i form af rabatter til teatergængerne, der således også har en række fordelinger, som kan tegne et billede af, hvem der nyder godt af formidlingsordningen.

3.2. Tilskudsmodtagerne

Som vist i tabel 1 fordeler det samlede tilskud sig på 3 puljer og dermed også 3 overordnede typer af tilskudsmodtagere. Denne inddeling strukturerer således, hvilken form for beregningsmetode tilskuddene gives efter. Numerisk omfatter tilskudsmodtagerne 4 teatre i pulje 1, 74 teatre og 35 projektteatre i pulje 2 samt 84 turnéarrangører (teaterforeninger og kulturhuse) i pulje 3. Tilskudsmodtagerne udmønter deres tilskud i forskellige rabatydelser til teatergængerne. Disse rabatydelser kan enten organiseres som kollektive eller individuelle ordninger. De kollektive ordninger gør sig gældende for aktørerne i hovedstaden, hvor aktørerne uden for hovedstadsområdet benytter sig af individuelle ordninger.

Tilskudsmodtagerne uden for hovedstadsområdet – individuelle ordninger

Aktørerne uden for hovedstadsområdet har som nævnt hver deres billetsalgssystem med rabatter, der udspringer af formidlingsordningen. Rabattyperne er i stor udstrækning de samme som i de kollektive ordninger i hovedstadsregionen. Herunder anskueliggør tabel 2, i hvilket omfang de forskellige rabattyper udbydes uden for hovedstadsområdet. Bemærk, at tabellen er fra COWIs kvalitative undersøgelse og derfor baserer sig på interview.

Tabel 2. Rabattyper hos teatre uden for hovedstadsområdet

Rabattype	Omfang af teatrene
Abonnementsrabat Børne- og ungerabat	Alle
Grupperabat*	De fleste
Pensionistrabat	Mange
Familierabat Særlige forestillinger for uddannelsesinstitutioner Særlige forestillinger for sociale institutioner	Nogle
Pakketilbud med café Teaterkort**	Få

* Bemærk, at grupperabat for nogle aktører ikke baserer sig på tilskud fra formidlingsordningen.

** Himmerland Teater har gennemført et forsøg med ét teaterkort i 2010/2011 og har for første år tre korttyper i 2011/2012. Teatret anvender ikke andre rabatformer end teaterkortet, og kører med tre forskellige kort: 1) *det lille teaterkort* med ubegrænset adgang til alle egenproduktioner, 2) *det store teaterkort* med ubegrænset adgang til alle forestillinger inkl. gæstespil, og 3) *virksomhedsteaterkort*, hvor en virksomhed køber ubegrænset adgang til alle forestillinger for et vist antal medarbejdere per forestilling. Mungo Park har et lignende årskort, men det har hidtil fungeret adskilt fra billetstøtten.

Kollektive ordninger

Teatrene under Københavns Teater administrerer billetsalget via Billetbillet.dk, mens de øvrige teaterproducenter og arrangører i hovedstadsregionen, og enkelte på det øvrige Sjælland og Fyn, er gået sammen om billetsalgsordningen Teaterbilletter.dk.

Billetsystemerne Teaterbilletter.dk, Billetbillet.dk og Det Kongelige Teaters billetordning samkører fra sæson 2011/12 deres ordninger via 'Rabat på tværs' eller 'Krydssalg', som betyder, at abonnements- og pluskunder under den ene ordning også kan opnå rabat de andre steder.

Billetordninger for teatre på Sjælland

Billetordningerne: Billetbillet.dk og Teaterbilletter.dk

Billetbillet.dk

Københavns Teaters billetsystem Billetbillet.dk tilbyder i sæson 2010/11 abonnement (rabat på mindst 50 kr. per billet ved køb af mindst tre billetter på en gang) og børne- og ungerabat (for unge under 25 år samt studerende). Desuden har Københavns Teater såkaldte 'BillyBilletter', hvor unge under 25 år kan købe en billet for 100 kr., hvis de går mindst to i teatret sammen. For

grupper på mindst 15 personer kommer billetprisen ned på 60 kr.

Teaterbilletter.dk

Teaterbilletter.dk administrerer i sæson 2010/11 billetkøbs- og formidlingstilskudsordningen for 88 tilmeldte og associerede teaterproducenter og arrangører primært i Storkøbenhavn (de mindre teatre), men også øvrige Sjælland og på Fyn. Teaterbilletter.dk har en abonnementsordning (55 kr. per billet ved køb af mindst tre billetter på en gang), børne- og ungerabat (for unge under 25 år), samt grupperabatter for henholdsvis unge (mindst seks personer) og voksne (mindst otte personer). Desuden har Teaterbilletter.dk en +Kunde-ordning, der fungerer som et klippekort, hvor kunder automatisk bliver genkendt i systemet og får rabat, når der købes flere billetter - også selvom billetterne ikke er købt samtidig. Denne ordning har til hensigt at appellere til de spontane kunder. 75 procent af det samlede beløb til rabatter via Teaterbilletter.dk går til børn og unge. Teaterbilletter.dk sælger ca. 275.000 billetter per sæson, hvoraf 90 procent sælges via nettet - det svarer til ca. halvdelen af alle solgte billetter på landsplan. Det betyder, at Teaterbilletter.dk formidler 16,4 mio. kr. til teatrene i form af kunderabatter. De associerede samarbejdspartnere Bellevue Teater og Det Ny Teater modtager de største beløb med henholdsvis ca. 3 mio. og 5 mio. kr.

Det Kongelige Teater

Det Kongelige Teater modtager ikke midler via formidlingsordningen, men har egen selvfinansieret billetsalgsordning. Rabatterne inkluderer:

- Voksenabonnement
- Børne-, ungdoms- og studenterrabat.
- Grupperabat voksne
- Grupperabat børn/unge
- Senior- og pensionistrabat
- Pakketilbud m. overnatninger mv.
- ”Køb 3 betal for 2”
- Familierabat

Øvrige publikumstiltag

Der kører en mangfoldighed af publikumstiltag parallelt med formidlingsordningen, som tilskudsmodtagerne benytter i varierende grad. Eksempler på disse er følgende:

Publikumstiltag

Publikumstiltag:

- Gratis billetter (ved premierer, til samarbejdspartnere, sponsorer, anmeldere, handicap-hjælpere, skolelærere, nytillflyttere til kommunen mv.)
- Gratis forestillinger
- Særlige rabatter til foreninger, såsom lokale foreninger eller Ældresagen (et barnebarn gratis ifølge med voksen) eller kommunalt ansatte
- Rabatter til sponsorer
- Særforestillinger for skoler, institutioner, fonde eller firmaer
- Events (eksempelvis Dansens Dag eller Kulturturnat)
- Rabataftaler med private ordninger som Personalezonen eller Logbuy.dk.

- Konkurrencer (typisk med fribilletter som præmie)
- Arrangementer hvor publikum kan møde involverede kunstnere
- Workshoper, foredrag eller seminarer i forbindelse med forestillinger (typisk målrettet skoleklasser og lign.)
- Gratis forfriskninger (kildevand i pausen og lign.)
- Aktiviteter via sociale medier
- Klubmedlemskab (som eksempelvis Klub Mungo Park, der bl.a. giver rabat i baren og hos nogle lokale spisesteder)
- Årskort (som giver gratis adgang til forestillinger)
- Køb af fire billetter giver gratis billet til én 'smal' forestilling
- Gratis program
- Nyhedsbreve

Formidlingstilskuddet fordeles endvidere til tilskudsmodtagerne efter 2 principper, som gennemgås i de følgende to afsnit.

Fordelingsprincippet for pulje 1 og 2

Tilskuddet til teatre og projektteatre (pulje 1 og 2) beregnes ud fra et gennemsnit af det af teatret udmøntede formidlingstilskud i de seneste 3 sæsoner. (Således blev tilskuddet i pulje 1 og 2 i sæsonen 2009/10 beregnet på grundlag af sæsonerne 2004/05, 2005/06 og 2006/07.) For teatre mv., der ikke tidligere har modtaget formidlingstilskud, fastsættes tilskuddet efter et skøn, foretaget af Kunststyrelsen. Skønnet foretages ud fra en vurdering af ansøgerens budget, herunder forventet billetsalg med rabat for den kommende sæson, sammenholdt med ansøgerens seneste regnskab, hvor dette forefindes.

Fordelingsprincippet for pulje 3

Tilskuddene til turnearrangører, f.eks. teaterforeninger og kulturhuse (pulje 3), beregnes som et fast beløb per forestillingsopførelse. Det er en betingelse for tilskuddet, at forestillingen har karakter af professionel scenekunst. Dette krav er opfyldt, hvis producenten af turnéforestillingen i forvejen modtager tilskud via teaterloven, f.eks. folketeatret.dk eller et egnsteater. Er dette ikke tilfældet, skal Statens Kunstråds Scenekunststudvalg individuelt godkende produktionen som professionel scenekunst. I 2009/10 udgjorde tilskudssatsen per opført turnéforestilling 14.200 kr. Der blev samlet set bevilget tilskud til 1.366 opførelser i sæsonen.

Formidlingstilskuddets fordelinger opgjort på regionalt niveau

Formidlingsordningens samlede bevilling fordeles på i alt 197 tilskudsmodtagere (2009/10). På regionalt niveau fordeler antallet af tilskudsmodtagere sig, som det fremgår af tabel 3 nedenfor. Man skal her være opmærksom på, at tilskudsmodtagerne er opgjort i antal uden hensynstagen til teateraktørernes størrelse.

Tabel 3. Antal tilskudsmodtagere på regionalt niveau i 2009/10

Region	Teatre		Turne-	Alle modtagere
	Pulje 1 og 2	Pulje 3	arrangører	
Hovedstadenregionen*	73	22		99
Sjælland	5	14		19
Syddanmark	11	22		33
Midtjylland	14	19		33
Nordjylland	7	6		13
Hele landet	113	84		197

* Teaterbilletter.dk er her opgjort som 69 teatre, heraf 34 projektteatre

De enkelte teatre udmønter som nævnt formidlingstilskuddet i form af rabatter enten gennem kollektive eller individuelle billetsystemer. Tabel 4 nedenfor viser fordelingen af rabatter på hhv. pulje og regionalt niveau.

Tabel 4. Udmøntning af formidlingstilskud i 2009/2010 opgjort i mio. kr. på regionalt niveau*

	Pulje 1	Pulje 2	Pulje 3	I alt
Hovedstad	14,2	18,8	5,5	38,5
Sjælland		0,7	2,5	3,2
Syddanmark	3,8	1,0	4,3	9,1
Midtjylland	4,2	3,2	3,7	11,2
Nordjylland	5,1	1,9	1,4	8,4
Rabatter i alt	27,2	25,6	17,5	70,3

* De anførte rabatter (udmøntning af formidlingstilskuddet) er opgjort ud fra teatrenes egne indberetninger og afviger derfor fra fordelingen af formidlingstilskuddets nettobevilling, ligesom opgørelsen i tabel 1 ikke har medtaget overførte midler fra tidligere sæsoner for pulje 1.

Samlet viser de to tabeller, at for så vidt angår den geografiske fordeling af tilskuddene fra formidlingsordningen, tegner hovedstaden sig for 50 procent af tilskudsmodtagerne og 54 procent af de tildelte tilskud.

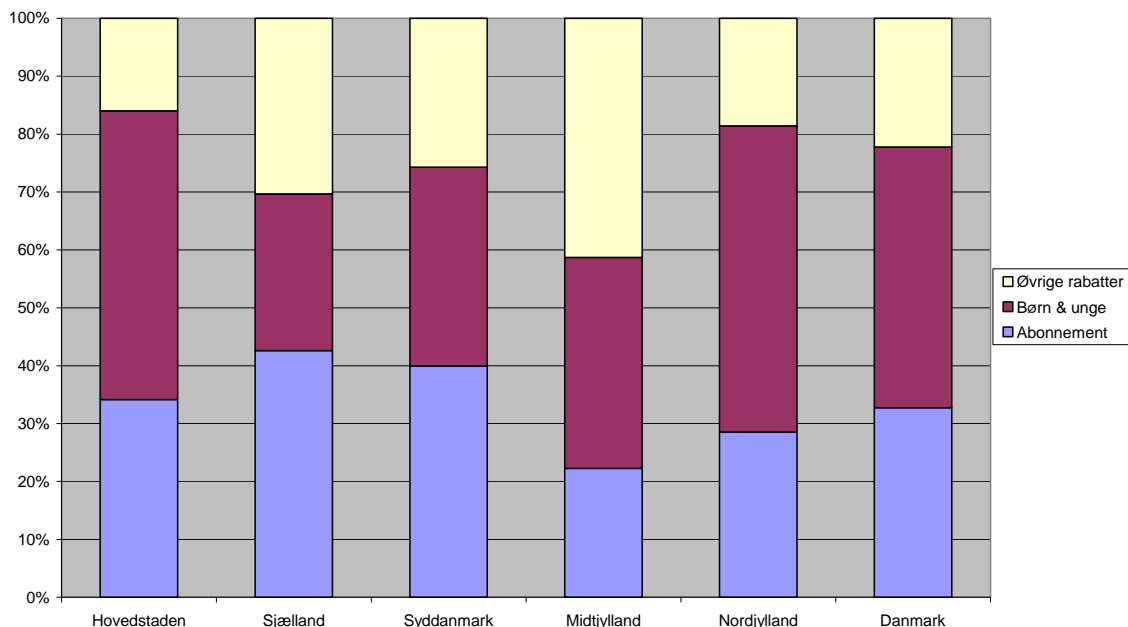
3.3. Målgrupper og geografisk fordeling af tilskuddet

Brugen af formidlingsordningen og den konkrete udformning af billetsalg og rabatter varierer mellem tilskudsmodtagerne. Især formidlingen af billetsalg og rabatter varierer, hvor aktørerne i hovedstadsregionen er organiseret i kollektive ordninger, mens andre aktører har individuelle billetsystemer. Teatrene har desuden i vid udstrækning forskellige publikumstiltag, der kører sideløbende med formidlingsordningen, der tilsammen determinerer, hvem der i sidste ende nyder godt af formidlingsordningen.

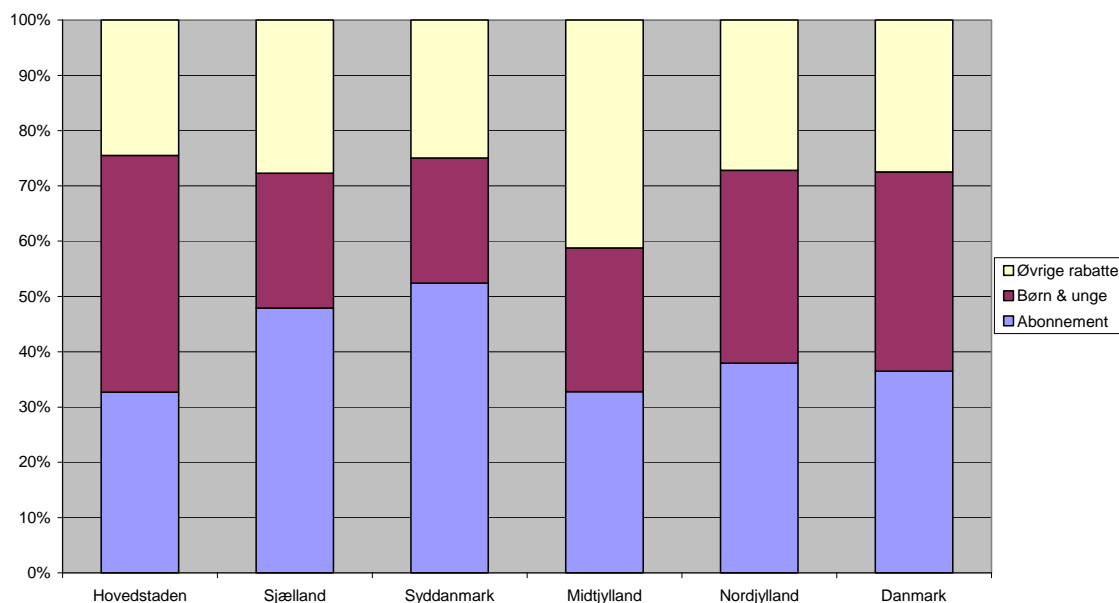
Målet med organiseringen af formidlingsordningen har fra politisk side været at give teatre og turnéarrangører friere rammer for anvendelsen af tilskuddet, end der var gældende efter den tidligere landsdækkende teaterabonnementsordning. Et bærende princip i formidlingsordningen er derfor, at tilskudsmodtageren inden for den bevilgede tilskudsramme *frit* skal kunne tilrettelægge såvel rabatformer som rabatsatser ud fra lokale forhold. Tilskudsmodtageren er altså ikke bundet til at benytte bestemte rabatformer som f.eks. abonnementsrabat eller ungdomsrabat. Tilskudsmodtageren er alene bundet af, at bevillingen skal anvendes til publikumsrabatter / rabatordninger, og at maks. 8 procent må anvendes til markedsføring og admi-

nistration. Dette har bl.a. skullet bidrage til en afbureaukratisering af ordningen i forhold til den tidligere abonnementsordning, som forudsatte, at hver enkelt billet solgt med rabat blev registreret efter billettype og opgjort i antal. Følgelig er det i relation til administrationen af formidlingstilskuddet i princippet ikke nødvendigt, at tilskudsmodtageren ved regnskabsaf-læggelsen for tilskuddet i detaljer opgør antallet af solgte billetter under en given rabatform og prisgruppe. Nedenfor i Figur 1 kortlægges tilskudsfordelingens udmøntning i rabatter opdelt på abonnement, børn og unge samt øvrige billetter fordelt på regionerne.

Figur 1. Procentfordeling for udmøntet rabat i kr. – abonnement, børn & unge samt øvrige billetter – sæson 2009/10.

Grafen i Figur 1, der bygger på opgørelse af en samlet rabatvolumen på 70 mio. kr., viser, at tilskudsmodtagerne samlet set på landsplan har givet abonnementsrabatter på 33 procent af den samlede rabatvolumen opgjort i kroner. For børne- og ungerabatter udgør det tilsvarende tal 45 procent af den samlede rabatvolumen opgjort i kroner. Samlet set tegner de to rabatformer sig således for 78 procent af de samlede udmøntede rabatter opgjort i kr. De rabatformer, tilskudsmodtagerne har anvendt, kan ikke i alle tilfælde rubriceres entydigt ud fra regnskaberne. I disse tilfælde er kategoriseringen af rabatformen foretaget ud fra et skøn. De anførte abonnementsrabatter og ungdomsrabatter i opgørelserne udgør således det antal og den økonomiske volumen, der *som minimum* er udbudt inden for de to kategorier. Der kan herudover være billetter, der er opgjort inden for kategorierne ”øvrige rabatter” og ”ikke specificerede”, som reelt har været abonnementsrabatter eller ungdomsrabatter, uden at dette direkte har kunnet læses ud af tilskudsmodtagerens regnskab. Dette udgør en mindre usikkerhed i ovenstående Figur 1.

Figur 2. Procentfordeling i antal billetter mellem børn og unge samt øvrige billetter solgt med rabat – sæson 2009/10

Opgjort i mio. kr. fordeler formidlingstilskuddet ydet til rabatter sig på følgende måde på forskellige rabatformer i hhv. provins og hovedstad:

Tabel 5. Tilskud ydet i rabat i mio. kr. i 2009/2010 fordelt på rabattyper og geografi

	Hovedstad	Provins	I alt
Abonnement	13,1	9,9	23,0
Enkeltrabat - voksne	0,9	1,1	2,0
Rabatter til børn og unge	19,2	12,5	31,7
Grupperabat	2,9	1,0	3,9
Klippekort	0,3	0,2	0,5
Øvrige	0,8	4,6	5,4
Ikke specificerede	1,2	2,6	3,8
Rabatter i alt	38,5	31,8	70,3

Formidlingstilskud til børne- og ungeteatre

Gruppen af teatre, der udelukkende eller overvejende spiller forestillinger for børn og unge, eller som har en stærk profil i forhold til denne målgruppe, har i 2009/10 omfattet 43 teatre og projektteatre ud af 113 teatre mv. på landsplan. Af de 43 teatre har 29 base i hovedstadsområdet. Tabellen nedenfor angiver den geografiske fordeling af børne- og ungeteatrenes rabat opgjort i mio. kr.

Tabel 6. Tilskud ydet til rabatter i 2009/2010 fordelt på øvrige og børne- og ungeteater* samt geografi

	Børn og unge	Øvrige	I alt
Hovedstad	19,2	19,3	38,5
Sjælland	0,9	2,3	3,2
Syddanmark	3,1	6,0	9,1
Midtjylland	4,1	7,1	11,2
Nordjylland	4,4	3,9	8,4
Rabatter i alt	31,7	38,6	70,3

* Det skal bemærkes, at børneteatrene har et vist billetsalg til voksne ledsagere, ligesom øvrige teatre sælger ungdomsbilletter og i mange tilfælde udbyder familieforestillinger.

4. Resultater af aktørundersøgelserne vedrørende formidlingsordningen

I det følgende gennemgås resultaterne fra den kvalitative interviewbaserede aktørundersøgelse vedrørende formidlingsordningen.

4.1. Aktørernes brug af formidlingsordningen

Formidlingsordningen bliver generelt vurderet som en støtte af de aktører, der er blevet interviewet (af COWI) i forbindelse med udarbejdelsen af denne rapport. Aktørerne oplever alt-overvejende ordningen som afgørende for at kunne tilbyde fordelagtige billetpriser til publikum og samtidig sikre en generel rentabilitet hos teatrene. Mange aktører fremhæver ordningens salgsfremmende effekt, og at man på den måde får et ekstra provenu ud af støtten, idet man ikke blot støtter den enkelte billet, men sikrer, at der kommer flere i teatret fremover, end der ellers ville have gjort. Det anses generelt som positivt, at midlerne følger publikum frem for eksempelvis kulturpolitiske prioriteringer. Det pointeres i forlængelse heraf, at det er afgørende at have publikumsfokus med i støtteordninger for at sikre balance mellem kunst/producenterne og publikum.

De positive erfaringer med formidlingsordningen knytter sig især til tre faktorer:

- Oplevelsen af, at ordningen motiverer til at fokusere på publikum.
- Ordningen har nogle klare mål og nogle gode resultater i form af, at den holder billetpriser nede.
- Ovennævnte giver mulighed for at rette sig mod udvalgte publikumsgrupper, såsom unge.

En enkelt aktør betegner formidlingsordningen som den mest succesfulde ordning overhovedet. Få aktører er ikke helt så positive og henviser til, at andre sammenlignelige lande uden samme type ordning har lavere billetpriser. Ligeledes er der kritik af den praktiske organisering af ordningen.

4.2. Aktørernes vurdering af formidlingsordningens funktionalitet

Den alt-overvejende vurdering fra aktørerne er, at formidlingsordningen fungerer godt i praksis. Hvor der er bred opbakning til det principielle ved ordningen og dens grundlæggende udformning, så noteres der dog en kritik af billetudbydernes praktiske organisering af ordningen, bl.a. med de forskellige sideløbende billetsystemer.

Administration

Der er forskellige opfattelser blandt aktørerne af, hvordan de oplever formidlingsordningen i praksis.

Ukompliceret

De fleste aktører oplever, at formidlingsordningen fungerer administrativt uproblematisk, særligt efter at den er blevet kørt ind, og aktørerne har oparbejdet en rutine i at håndtere den. Især de større teatre oplever administrationen af ordningen som problemfri og samarbejdet med Kunststyrelsen og billetformidleren altovervejende som godt.

Lidt kompliceret

Enkelte aktører – og særligt de mindre – betegner administrationen som 'lidt kompliceret', især hvad angår afrapporterings- og regnskabsaflæggelse. Nogle foreslår, at papirbyrden kan forenkles, f.eks. gennem brug af de samme skemaer ved afrapportering som ved ansøgning.

Tildeling, fleksibilitet og publikumsarbejde

Formidlingsordningens tildelingskriterier har ifølge aktørerne både positive og negative aspekter.

Uklarhed

Nogle aktører oplever tildelingskriterierne som ugenemskelige. Når der foretages en sammenligning med "tilsvarende" teatre, kan aktørerne ikke gennemskue, hvordan forskellige tilskudstyper opnås og tilskudsstørrelsen beregnes. Nogle aktører i Jylland giver i denne forbindelse udtryk for, at der eksisterer en oplevet distance mellem teatrene og Kunststyrelsen.

Bagudskuende tildeling versus publikumsudvikling

Beregningen af tilskud til de enkelte teatre under pulje 2 (egnsteatre, små storbyteatre, stationære teatre med tilskud fra Kunstrådet samt andre teatre og kompagnier, der producerer professionel scenekunst) foretages på baggrund af det gennemsnitlige tilskud (dvs. billetsalg), som det enkelte teater har modtaget i de tre foregående sæsoner. Dette medfører, at nogle teatre oplever, at ordningen er statisk, idet den ikke tager tilstrækkeligt højde for en publikumsudvikling. Hvis der sker en positiv publikumsudvikling, dækker det allokerede tilskud ikke direkte de faktiske udgifter, hvilket kan medføre inertie. Hvis der i modsat fald sker en negativ publikumsudvikling, kan tilskuddet ikke tænkes ind i planlægningen og overføres til næste sæson.

Repertoireplanlægning

Især de mindre teatre efterlyser muligheden for større fleksibilitet og kortere tidshorisonter med mulighed for at justere i programmet og agere spontant på nye muligheder i løbet af sæsonen. I praksis ser teatrene dog ud til selv at skabe sig muligheder for at agere spontant. Det gør de ved at tænke kreativt og insistere på nødvendigheden af at kunne reagere på aktuelle udviklinger og muligheder på trods – eksempelvis ved at lave 'særtilbud' som indberetningskategori til støtteordningen for at kunne håndtere nye tiltag. Enkelte store teatre efterlyser muligheden for at kunne planlægge og melde ind med forestillinger til formidlingsordningen for længere tidshorisonter.

Nogle aktører påpeger, at det er vanskeligt at definere en forestilling meget lang tid i forvejen. Det er således vanskeligt at beskrive og gøre rede for en produktion ved tilmelding til formid-

lingsordningen (til Kunststyrelsen) eller den fælles markedsføring (via Teaterbilletter.dk, der således ikke er betinget af formidlingsordningen som sådan), inden formaliteterne er helt på plads, og inden produktionen er gået i gang.

Sæsontankegang

En del aktører påpeger, at det ikke kun er formidlingsordningen, der er årsag til den manglende tidsmæssige fleksibilitet. Det organisatoriske og produktionsmæssige set-up inden for scenekunsten er i stor udstrækning – på godt og ondt – tilpasset de aktuelle tidshorisonter: Ligesom teatrene skal melde forestillinger ind før sæsonen for et år ad gangen, køber eksempelvis teaterforeninger og andre også forestillinger på forhånd, ligesom aftaler om gæstespil eller instruktører udefra og kontrakter med festivaler i Danmark eller udlandet oftest skal på plads i god tid. Købere, producenter, publikum og ansættelseskrav i overenskomster følger dermed en overordnet tidsmæssig modalitet, som formidlingsordningen er med til at forstærke og fastholde. Et par aktører pointerer desuden, at sæsontankegangen er meget 'dansk' og ikke nødvendigvis harmonerer med arbejdsgange for potentielle udenlandske samarbejdspartnere.

Tildeling per forestilling eller billet

Omlægningen af ordningens pulje 3 (for teaterforeninger og andre arrangører af turnéteater) fra at være baseret på antal solgte billetter til at være baseret på antal forestillinger har haft en effekt på flere foreninger. Omlægningen har medført en omfordeling af midler, således at en række aktører med stor publikumskapacitet og mulighed for et stort antal solgte billetter per forestilling har oplevet en betydelig nedgang i det tilskud, de modtager. Den økonomiske risiko ved smalle forestillinger med et usikkert publikumsgrundlag nævnes af flere som værende blevet mindre efter omlægningen. Det er ellers gennemgående, at aktørerne udtaler, at formidlingsordningen ikke influerer på deres egen repertoireplanlægning ud over det tidsmæssige aspekt. Flere er af den opfattelse, at ordningen kan have indflydelse på andre aktørers valg af smalle versus brede forestillinger. For teatrenes vedkommende (som hører under pulje 1 og 2) henføres der oftest til, at fokus på antal solgte billetter kan betyde øget satsning på brede forestillinger.

Antal forestillinger

Nogle aktører fremhæver, at det er problematisk, at en forestilling skal opføres et vist antal gange for at være støtteberettiget, da det kan være en hæmsko i forhold til smalle forestillinger, gæstespil eller turnévirkosomhed. Reelt er der dog intet krav om, at forestillinger skal opføres et vist antal gange for at være støtteberettiget.³ Kravet har været gældende under den tidligere landsdækkende abonnementsordning, der i hovedstadsområdet blev administreret af Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab (DST). Kravet, der kun indgik i DST-ordningen, bortfaldt ved overgangen til formidlingsordningen fra sæson 2007/08.

---

³ Jf. bekendtgørelse om formidlingstilskuddet til nedbringelse af billetpriser:

<http://www.kunst.dk/scenekunst/billetkoepsordningen/bekendtgørelse/>

Publikumsudvikling

Aktørerne tillægger formidlingsordningen varierende betydning, afhængig af deres repertoire og publikum. Teatre med stort abonnementssalg (rabat ved køb af flere billetter på samme tid) understreger især muligheden for lave favorable abonnementsstilbud som vigtig, hvor teatre med et relativt ungt publikum fokuserer på muligheden for at lave attraktive tilbud til unge.

Sidstnævnte aktører sætter på forskellige måder spørgsmålstejn ved prioriteringen af abonnementssalget inden for de nuværende rabatstrukturer, idet det nævnes, at abonnementssalget er nedadgående hos en række aktører, hvorfor aktørerne bør være proaktive med henblik på at bruge midlerne på anden vis og tage stilling til, om der skal sættes på nye publikumsgrupper eller en udvidelse af 60+ segmentet, som i dag udgør en betydelig og trofast del af publikum og særligt abonnenterne.

Hvor nogle aktører fremhæver, at ordningen især er en støtte til at opdyrke et nyt publikum og nå bredt ud, så mener andre, at ordningen fremmer 'det lette' og netop ikke animerer til publikumsudvikling. Det sidste argument henviser til, at man har en incitamentsstruktur, som udelukkende fokuserer på kvantitet (solgte billetter), og tendensen til favoriseringen af abonnementskunderne. Enkelte aktører fremhæver yderligere, at formidlingsordningens krav om, at givne rabatformer (men ikke rabatsatser) skal gælde for alle forestillinger i løbet af en sæson, er uhensigtsmæssigt i forhold til mulighederne for at målrette mod enkelte tiltag bestemte publikumsgrupper.

Enkelte aktører understreger samtidig, at en abonnementsordning er nødvendig for at sikre, at der købes billetter til forestillingerne inden premieren, så de undgår tomme sæder og får en fornemmelse af, hvordan sæsonsalget ser ud, og hvor der eventuelt skal ydes en ekstra publikumsindsats.

Fordele og ulemper ved de kollektive ordninger i hovedstadsområdet

Teatre der indgår i de kollektive billetordninger (Billetbillet.dk og Teaterbilletter.dk, dvs. aktører i hovedstadsregionen), ser både fordele og ulemper ved de eksisterende ordninger.

Fordele:

- *Det solidariske aspekt* ved de fælles ordninger (Teaterbilletter.dk og Københavns Teater) fremhæves som positivt. Ordningerne har oprettet puljer, hvor alles tilskud lægges sammen og derefter fordeles ud fra behov. Dette betyder, at aktører, der oplever vækst eller indfører nye tiltag, har mulighed for at få ekstra støtte, hvilket formidlingsordningen i sig selv ikke tager højde for, eftersom tilskuddet udregnes på baggrund af tidligere års solgte billetter. Da de enkelte teatres støttebeløb kan overføres mellem teatrene i de kollektive puljer, kan der modsat også være aktører, som får mindre i tilskud end de ville have gjort, hvis de ikke var en del af den fælles pulje.
- *Fælles rabat- og formidlingstiltag* opleves som ressourcebesparende og en støtte i arbejdet med at få publikum og forskellige grupper i teatret.
- *Markedsføringsmæssigt* opleves ordningerne som en støtte i form af de fælles tiltag som f.eks. den årlige sæsonbrochure, som teatrene supplerer med eget materiale. Dette

fremhæves især af de mindre teatre (under Teaterbilletter.dk), som ellers har et meget lille markedsføringsbudget. Effekten af brochuren varierer dog meget mellem teatrene, da den vurderes til især at henvende sig til publikum med abonnement, hvorimod teatre med relativt lille abonnementssalg ikke mener at få væsentligt mersalg som følge af brochuren. Nogle pointerer, at det er u hensigtsmæssigt, at nye initiativer eller ændringer opstået i løbet af sæsonen ikke kan være med i den fælles markedsføring, da den fastlægges meget tidligt i forbindelse med sæsonansøgningen.

- *Det digitale aspekt* ved den praktiske udformning af de kollektive publikumstiltag (som Billetbillet.dk og Teaterbilletter.dk) fremhæves som en afgørende positiv faktor. Samtidig oplever nogle, at de muligheder, som internettet giver, ikke udnyttes fuldt ud. Her fremhæves centraliserede hjemmesider som Kino.dk som en model til efterfølgelse, ligesom features på sites som Amazon.com i form af 'hvis du købte denne, kunne du også tænkes at være interesseret i denne' med fordel burde kunne udnyttes ved onlinesalg og -markedsføring af scenekunst i Danmark.

Ulemper:

- *Sameksistensen* mellem flere ordninger (Københavns Teaters Billetbillet.dk, Teaterbilletter.dk, Det Kongelige Teaters system, BILLETnet, plus nogle teatres egne systemer), gør det ifølge aktørerne vanskeligt for publikum at finde rundt i systemerne. Aktørerne vurderer dette til at være en af forklaringerne bag et oplevet fald i abonnementssalget.⁴ Mange teatre på Sjælland uden for Københavns Teater oplever Københavns Teaters egen ordning som et stort problem. Enkelte kalder direkte den konkrete udformning af billetsystemerne for 'en katastrofe'. Der henvises her dels til den manglende overskuelighed for publikum, dels til, at det opleves som konkurrenceforvridende, at Københavns Teater har bedre muligheder for at overføre puljerne mellem sæsonerne og dermed har bedre muligheder for at indføre større rabatter, som de øvrige teatre bliver nødt til at matche. Det må her tilføjes, at hverken Københavns Teater eller teatrene under Teaterbilletter.dk som sådan kan overføre puljerne mellem sæsoner. Via deres kollektive puljer har de større fleksibilitet inden for den enkelte sæson i forhold til at fordele midlerne mellem de enkelte teatre på en måde, som tager højde for sæsonudsving.
- *Standardiserede publikumstiltag* kan være en hæmsko i forhold til strategisk arbejde rettet mod bestemte befolkningsgrupper, nye publikumsgrupper eller særlige grupper i lokalområdet. Begrænsningerne kan ligge i bestemte definitioner af, hvilken størrelse en 'gruppe' skal have for at opnå grupperabat, eller i 'for stor' orientering i støtteordningen mod de traditionelle teatergængere ('det grå guld'), som er dem, der især nyder godt af abonnementsdelen.

---

⁴ Teaterbilletter.dk og Københavns Teater har haft et mindresalg på 100.000 billetter, Teaterbilletter.dk har mistet halvdelen af abonnenterne, og Københavns Teater 2/3 af abonnenterne siden Københavns Teater forlod den fælles billetordning.

- *Standardiserede priser*, i form af forudbestemte priskategorier under Teaterbilletter.dk, som teatrene vælger, når de tilmelder forestillinger. Valget betinger bestemte billettyper og dermed tilskud (nogle priskategorier tillader således ikke ung grupperabat), og det nævnes af få aktører som fastlåsende.
- *Spekulationer* i forbindelse med repertoireplanlægning kan opstå blandt aktørerne tilknyttet puljerne. Det er blevet udtalt, at nogle teatre spekulerer i at have sikre, brede publikumssucceser placeret tidligt i sæsonen for at 'støvsuge ordningen' (under de kollektive billetsystemers puljer) eller i at tage gæstespil ind et år for at få høj volumen og dermed øget tilskud det efterfølgende år.

Flere aktører uden for hovedstadsområdet oplever, at de fælles billetordninger i hovedstadsområdet giver teatrene under disse ordninger særlige fordele – specielt i forhold til det solidariske aspekt, som giver mulighed for en mere optimal fordeling af midler mellem teatrene, og som tager højde for sæsonmæssige udsving. De større geografiske afstande på Fyn og i Jylland medfører ifølge aktørerne, at der kun er begrænset samarbejde mellem teatrene her, som dermed ikke kan opnå de samme fordele.

4.3. Barrierer og overlap til andre støtteordninger

Nedenfor beskrives formidlingsordningens barrierer og overlap til andre relevante statslige støtteordninger på scenekunstmrådet baseret på Kunststyrelsens kortlægning, hvorefter der redegøres for aktørernes vurderinger af samme i afsnit 4.4 baseret på COWIs undersøgelse. De andre relevante statslige støtteordninger er følgende:

- Refusionsordningen for børneteater og opsøgende teater
- Garantiordningen for turnerende teater for voksne
- Underskudsgarantiordningen til medlemmerne optaget i turnénetværket
- Moderne dans på turné – (turnéstøtteordningen uddelt af Dansens Hus).

Refusionsordningen for børneteater og opsøgende teater

Tabel 7. Refusionsordningen

Refusionsordningen til kommuners køb af børne- og voksenopsøgende forestillinger⁵ (refusionsordningen)	
Formål og indhold	Formålet med refusionsordningen er at give kommunerne et incitament til at købe godkendte forestillinger, så der vises forestillinger af professionel kvalitet i hele

⁵ Kilde: <http://www.kunst.dk/scenekunst/refusionsordningen/>

	<p>landet. Børneforestillinger er produceret for børn til og med 16 år. Voksenopsøgende teater skal spilles på steder, hvor der normalt ikke bliver spillet teater, f.eks. et bibliotek eller en rådhus. (Refusionsordningen er § 25 i teaterloven.)</p> <p>Der kan ansøges om refusionsgodkendelse af udenlandske professionelle teaterforestillinger i forbindelse med festivaler eller andre former for gæstespil i Danmark.</p>
Ansøgning	Næste ansøgningsfrist for optagelse af forestillinger til sæson 2011/12 er 15. august 2011.
Hvor meget kan der søges om?	Kommuner kan med refusionsordningen få dækket 50 procent af udgifter (ekskl. moms) til køb af godkendte forestillinger.

Staten yder refusion af kommuners, herunder kommunale institutioners, udgifter ved køb af refusionsgodkendte forestillinger af børneteater og opsøgende teater, jf. bkg. nr. 366 af 26. april 2006. Ordningen har hjemmel i teaterlovens § 25, og tilskuddet er lovbundet, dvs., at refusionen ydes i forhold til kommunernes faktiske udgifter. Refusionen udgør 50 procent af forestillingens eller billetens pris, ekskl. moms. Ved køb af enkeltbilletter skal der være betalt ”normal” pris (løssalgsprisen), for at der kan ydes refusion, og der må derfor, jf. § 8, stk. 1, i ovennævnte bekendtgørelse, ikke være ydet andre former for rabat på billetten.

Det er en betingelse for refusionen af kommunens udgift, at forestillingen, der købes, eller som der købes billetter til, er godkendt som ”professionel scenekunst”. Teatre og projektteatre, der modtager tilskud i henhold til teaterloven, er godkendt i kraft heraf. Øvrige produktioner skal godkendes af Refusionsudvalget. Udvalget er nedsat af Kulturministeriet og forestår den teaterfaglige vurdering og refusionsgodkendelsen af de enkelte forestillinger af børneteater og opsøgende teater.

Der udbetales hvert år ca. 13 mio. kr. i refusion til kommunerne. Refusionen afregnes én gang årligt per 1. maj for det foregående regnskabsår. Hertil kommer midler, der er udlagt i kulturelle rammeaftaler mellem kulturministeren og kommunerne. I 2011 udgør disse midler samlet set ca. 5,3 mio. kr.

Barrierer og overlap mellem formidlingsordningen og refusionsordningen

Risiko for tilskud fra begge ordninger

De fleste teatre og turnéarrangører m.fl., der modtager formidlingstilskud, yder en eller anden form for rabat ved formidlingssalg til børn og unge. Når en kommunal institution køber billetter til en forestilling, sker dette derfor ikke altid til ”normal” pris. Når kommunens administration året efter samler en opgørelse for hele kommunen, kan det være svært at gennemskue, om der allerede er givet rabat på køb af enkeltbilletter, og der derfor ikke kan ydes refusion. Der er derfor en risiko for, at der i nogle tilfælde ydes formidlingstilskud til en billet, og at der efterfølgende søges refusion af billetprisen efter rabat.

Risiko for kassetænkning mellem ordningerne

Turnéarrangører, f.eks. teaterforeninger, modtager et formidlingstilskud per godkendt opførelse, herunder til opførelse af børneteaterforestillinger, der ligeledes er godkendt efter refusionsordningen. Formidlingstilskuddet er i sit formål helt overvejende rettet mod voksenteater mens børneteaterrefusionen omvendt helt overvejende er rettet mod børneteater. Mange turnéarrangører ønsker i deres repertoire at udbyde et par el. flere børneteaterforestillinger som ”familieforestillinger”.

Mange børneteaterforestillinger udbydes af det producerende teater på et prisniveau, hvor formidlingstilskuddet (der ydes efter en enhedstakst, uanset forestillingens karakter og pris) udgør en meget stor del af forestillingsprisen, og i visse tilfælde overstiger denne. Dette medfører i et vist omfang, at anvendelsen af ordningerne bliver ”skævvredet”, da formidlingstilskuddet per opførelse næsten altid vil være større end børneteaterrefusionen for samme forestilling. Herved er der skabt et incitament til at udbyde forestillingen med formidlingstilskud, frem for at udbyde den efter refusionsordningen. Da formidlingsordningen – i modsætning til refusionsordningen – er en rammestyret ordning, betyder det, at der alt andet lige kan ydes færre rabatter til voksenforestillinger, når der ydes formidlingstilskud til børneforestillinger. Omvendt reduceres bevillingsbehovet til refusionsordningen. Det er Kunststyrelsens vurdering, at ca. 15 procent af forestillingerne, der modtager formidlingstilskud i pulje 3 (turnéarrangører), udgøres af forestillinger målrettet til børn under 16 år.

Da turnéarrangørerne afregner formidlingstilskuddet samlet for alle forestillinger i sæsonen, er det samtidig muligt at anvende uforbrugt tilskud til en gennemført prisbillig børneteaterforestilling til rabatter på en efterfølgende dyrere opførelse af voksenteater. Det forhold, at formidlingstilskuddet er ens, uanset forestillingens indkøbspris (og samtidig er højere end børneteaterrefusionen), bidrager i sig selv til at give turnéarrangørerne et incitament til at tage et vist antal børneteaterforestillinger ind i deres repertoire for derved at øge deres samlede tilskud og ad den vej skaffe mulighed for at give højere rabatter på øvrige voksenforestillinger.

Garantiordningen for turnerende teater for voksne**Tabel 8. Garantiordningen**

Garantiordningen for turnerende teater for voksne⁶ (garantiordningen)	
Formål og indhold	Formålet med garantiordningen er at sikre, at også smallere forestillinger kommer rundt i landet. Teaterforeninger og andre, der køber forestillinger optaget i garantiordningen, kan søge om underskudsdækning.
Ansøgning	Der er løbende ansøgningsfrist. Underskudsgarantien udbetales senest 1 måned efter, at ansøgningen er indsendt.

⁶ Kilde: <http://www.kunst.dk/scenekunst/omtilskud/soegtilskud/tilskud/udbetaling-fra-garantiordningen-for-turnerende-teater-for-voksne/>

<p>Hvor meget kan der søges om?</p>	<p>Der kan søges om underskudsdekning på op til 13.000 kr. per forestilling plus et markedsføringstilskud på op til 3.000 kr. per forestilling. Dvs. den maksimale garanti per forestilling er 16.000 kr. i sæson 2010/11. Et evt. overskud fra forestillingsopgørelsen modregnes markedsføringstilskuddet.</p> <p>Underskuddet opgøres som differencen mellem forestillingens pris og indtægterne i forbindelse med forestillingen, herunder billetindtægter og evt. billettilskud. Har arrangøren modtaget andre tilskud til afholdelse af forestillingen, så skal de også trækkes fra.</p> <p>Det dækningsberettigede underskud ekskl. markedsføringstilskud kan maksimalt udgøre 50 pct. af forestillingens pris.</p>
--	---

Formålet med garantiordningen for turnerende teater for voksne er, at også smallere forestillinger kan komme på turné. Producenter, der ønsker at turnere med en sådan forestilling, søger Statens Kunstråds Scenekunstudvalg om at få den pågældende forestilling optaget i garantiordningen. Optages forestillingen kan teaterforeninger og andre, der køber den, få bevilget op til 13.000 kr. i underskudsdekning samt yderligere 3.000 kr. i tilskud til markedsføringsudgifter. Der gives kun underskudsdekning for én opførelse af samme forestilling per sæson per tilskudsmotager.

Underskudsdekningen via garantiordningen giver teaterforeningerne et økonomisk incitament til at udvide deres repertoire og til at vise forestillinger af smallere karakter. Den økonomiske risiko deles mellem teaterforeningen og garantiordningen, og derfor undgår teaterforeningen et væsentligt økonomisk tab, i de tilfælde hvor en forestilling overværes af et lavt publikumsantal. Efter garantiordningen gives der maksimalt underskudsdekning på op til 50 procent af forestillingens pris og maksimalt 16.000 kr., jf. ovenfor.

Barrierer og overlap mellem garantiordningen og formidlingsordningen

Modtagerne af garantiordningens underskudsdekning har oftest også til samme forestilling modtaget et formidlingstilskud til nedbringelse af billetpriserne.

Når forestillingen er afholdt, og det skal gøres op, om en køber har haft et underskud ved at afholde forestillingen, indgår det formidlingstilskud, som køberen har modtaget til forestillingen, i beregningen. Den del af formidlingstilskuddet til den konkrete forestilling, som er anvendt i rabatter til publikum, skal angives som en indtægt i beregningen, når køberen, efter forestillingen er afholdt, opgør, om der er et underskud på at vise forestillingen.

Formidlingsordningen og garantiordningen har forskellige procedurer for, hvorledes formidlingstilskuddet må anvendes. De teaterforeninger m.fl., som modtager formidlingstilskud til en række forestillinger, kan efter formidlingsordningens regelsæt frit vælge, om de ønsker at omallokere rabatten til en anden forestilling, så længe de gennemfører det antal godkendte forestillinger med rabat, som de har modtaget formidlingstilskud til. Dvs. at tilskuddet forlods beregnes på grundlag af antallet af forestillinger, men at tilskuddet ved regnskabsaflæggelsen opgøres på baggrund af teaterforeningens samlede udmøntede rabatter i sæsonen ”på tværs” af forestillingerne. Har teaterforeningen derfor vist en forestilling, hvortil der er solgt mange billetter med rabat, kan det uforbrugte formidlingstilskud, der er modtaget på baggrund af en anden forestilling, anvendes til at dække den rabat, der er givet til publikum på forestillingen med et stort billetsalg.

I forhold til garantiordningen, gælder der en anden praksis. Har en teaterforening modtaget et formidlingstilskud på baggrund af den forestilling, der søges om underskudsdekning til, så skal formidlingstilskuddet medregnes i opgørelsen over indtægter til den konkrete forestilling. Er der ikke solgt tilstrækkelig mange billetter med rabat, således at formidlingstilskudstaksten ikke er anvendt fuldt ud til den konkrete forestilling, så medregnes kun den andel, der er forbrugt (udmøntet).

De forestillinger, der er optaget i garantiordningen opererer på et marked, og ordningen påvirker derfor købernes forbrugsmønstre. De producenter, hvis forestillinger *ikke* er optaget i garantiordningen, f.eks. forestillinger fra folketeatret.dk, der er landets største udbyder af turnerende teater, vil alt andet lige være ringere stillet end dem, hvis forestillinger er optaget i ordningen, pga. en større økonomisk usikkerhed hos køberen. Det afgående Statens Kunstråds Scenekunstudvalg har optaget over 100 forestillinger i garantiordningen. Det skaber tillige en større indbyrdes konkurrence mellem de optagne forestillinger.

Turnenetværkets underskudsgaranti

Tabel 9. Underskudsgarantiordningen til medlemmerne optaget i turnénetværket

Underskudsgaranti til medlemmerne optaget i turnénetværket⁷	
Formål og indhold	<p>Statens Kunstråds Scenekunstudvalg har taget initiativ til etablering af et turnénetværk for at skabe en koordineret indsats, der skal styrke voksenturnéområdet. Målet er at skabe gode muligheder for, at nyskabende og eksperimenterende voksenturnéteater kan komme ud i hele landet.</p> <p>Statens Kunstråds Scenekunstudvalg yder en underskudsgaranti til medlemmerne optaget i turnénetværket. Underskudsgarantien gælder dekning af underskud i forbindelse med køb af de forestillinger, som er udpeget til præsentation i netværket.</p> <p>Medlemmerne af turnénetværket skal minimum købe to forskellige produktioner i sæson 2010/2011 for at opnå underskudsgaranti.</p>
Ansøgning	<p>Underskudsgarantien kan søges, når købte produktioner i sæson 2010/2011 er vist. Der skal indsendes en ansøgning senest 1 måned efter, at den sidste forestilling er vist.</p> <p>Underskudsgarantien til Turnénetværket for voksentheater kan ikke kombineres eller suppleres med underskudsdekning/tilskud fra Scenekunstudvalgets Garantifond for voksenturnéteater eller fra danseturnéordningen "Moderne Dans på Turné".</p>
Hvor meget kan der søges om?	<p>Der ydes maks. 16.000 kr. i underskudsgaranti per produktion per spilledag (dog maks. tre spilledage per produktion).</p> <p>Underskudsgarantien beregnes på baggrund af udgiften til køb af forestillingen fratrukket indtægter fra salg af billetter samt billettilskud via formidlingsordningen.</p>

⁷ Kilde: <http://www.kunst.dk/scenekunst/omtalskud/soegtalskud/tilskud/underskudsgaranti-turnenetvaerk/>

Statens Kunstråds Scenekunststudvalg har taget initiativ til etablering af et turnénetværk for at skabe en koordineret indsats, der skal styrke voksenturnéområdet. Målet er at skabe gode muligheder for, at nyskabende og eksperimenterende voksenturnéteater kan komme ud i hele landet.

Turnénetværket består af en række scener, som er udvalgt af Scenekunststudvalget. Foreløbig er 38 scener optaget, men udvalget optager løbende nye scener i netværket. En teaterforening kan også blive optaget i Turnénetværket. Turnénetværkets scener kan også søge om underskudsdekning fra garantiordningen, men kan ikke gøre brug af begge ordninger til den samme forestilling. Turnénetværket udvælger i sin kreds en række forestillinger, som skal turnere minimum 20 spilledage per sæson på netværkets scener.

Barrierer og overlap mellem Turnénetværkets underskudsgaranti og formidlingsordningen

Ovennævnte bemærkninger vedrørende garantiordningen gælder tilsvarende for Turnénetværket, dog med den forskel, at de turnearrangører, der er optaget i netværket, kan få op til 16.000 kr. i underskudsdekning, uanset forestillingens pris og uden markedsføringsudgifter. Det er endvidere muligt for Turnénetværkets scener at få underskudsdekning for op til 3 opførsler af den samme forestilling hos samme tilskudsmodtager/arrangør, hvor der efter garantiordningen kun kan opnås underskudsdekning til én. De barrierer og overlap, der er anført om garantiordningen i forhold til formidlingsordningen, gør sig derfor også gældende i relation til Turnénetværket.

Statens Kunstråds Scenekunststudvalg vil i løbet af 2011 evaluere garantiordningen og Turnénetværket og samspillet imellem de to ordninger.

Moderne dans på turné – turnéstøtteordningen

Tabel 10. Moderne Dans på Turné

Moderne Dans på Turné^s	
Formål og indhold	Moderne Dans på turné er en turnéstøtteordning finansieret af Kulturministeriets tips- og lottomidler og administreret af Dansens Hus. Formålet med ordningen er at sikre, at danskproducerede moderne danseforestillinger kommer på turné og bliver præsenteret i hele Danmark. Ordningen skal også være med til at opbygge et nyt og større publikum samt øge kendskabet til og forståelsen af moderne dans.
Ansøgning	Moderne Dans på Turné er foreløbig finansieret til og med sæson 2011/2012, med sidste ansøgningsfrist den 15. januar 2011. Moderne Dans på Turné kan ikke kombineres med andre turnéstøtteordninger (undtagen formidlingstilskud). Alle arrangører (teaterforeninger, kulturhuse, musikhuse, egnsteatre, åbne scener, festivaler og kommuner mv.), som vil præsentere moderne dans, kan ansøge om

^s Kilde: <http://dansenshus.mico.dk/indhold.asp?side=5>

	<p>forhandlingsret til indkøb af danseforestillinger.</p> <p>Støtten gives direkte til arrangører, kan udelukkende bruges til at dække honorarer til forestillinger og søges hos Dansens Hus. Der ydes støtte til den første forestillingsdag. Eventuelle ekstra opførelser kan forhandles.</p> <p>Når der er opnået forhandlingsret, fastsættes en skæringsdato, hvor arrangøren skal have færdigforhandlet med koreograferne, for at undgå at støtten bortfalder.</p> <p><i>Krav til arrangørerne:</i> stille scene/spillested vederlagsfrit til rådighed; markedsføre forestillingerne lokalt, herunder at fremstille pressemateriale/ annoncer mv.; stille teknik og teknisk personale til rådighed efter aftale; aflønne lokalt personale, varetage billetsalg og administration og aflægge billetsalgs- og markedsføringsrapport.</p> <p><i>Krav til koreograferne/kompagnerne:</i> forestå salg af egne forestillinger; fremstille salgs- og pressemateriale; fastsætte en samlet pris for én forestilling, som indbefatter: honorar til medvirkende, honorar til teknikere, teknik, dansevinyl og andet udstyr, diæter, ophold, transport, forsikring af egne ansatte og eget teknisk udstyr, opgive pris for eventuelle efterfølgende opførelser og rettighedsbetaling (KODA og Gramex).</p>
<p>Hvor meget kan der søges om?</p>	<p>For hver arrangør fastsættes et beløb til indkøb af forestillinger. Der kan højst opnås et tilskud på 40.000 kr. for sæson 2011/2011.</p>

Moderne Dans på Turné er en turnéstøtteordning, hvor tilskuddet gives direkte til arrangørerne. Tilskuddet kan kun bruges til dækning af honorar for moderne danskproducerede danseforestillinger. Alle arrangører, som vil præsentere moderne dans, kan opnå støtte. Arrangørerne omfatter teaterforeninger, kulturhuse, musikhuse, egnsteatre, åbne scener, festivaler og kommuner m.fl. Støtteordningen administreres af Dansens Hus.

For hver arrangør fastsættes et beløb til indkøb af forestillinger. Der kan højst opnås et tilskud på 40.000 kr. per sæson (2011/12). Moderne Dans på Turné kan ikke kombineres med andre turnéstøtteordninger, men dog med formidlingstilskudsordningen. Der ydes støtte til den første forestillingsdag. Eventuelle ekstra opførelser kan forhandles med Dansens Hus. Der er i sæson 2009/10 sammenlagt ydet tilskud på 0,8 mio. kr. til i alt 46 arrangører. Tilskuddene i 2009/10 udgjorde mellem 9.500 kr. og 35.000 kr. per arrangør.

Barrierer og overlap mellem Moderne Dans på Turné og formidlingsordningen

Der foreligger ikke et direkte overlap mellem de to ordninger, da tilskud til moderne dans på turné ydes til dækning af produktionsomkostningerne, og der ikke – som i garantiordningen, jf. ovenfor – sker modregning af anvendt formidlingstilskud til samme forestilling. I samspillet mellem de to ordninger må det dog antages, at turnéarrangører kan indhente en økonomisk gevinst eller opnår mulighed for en omfordeling af formidlingstilskuddet, når der søges tilskud fra begge ordninger til samme opførelse af en moderne danseforestilling. Tilskuddet til moderne dans på turné dækker en stor del af indkøbsprisen til forestillingen, og arrangøren har derfor her et stærkt reduceret indtjeningsbehov på billetindtægterne til forestillingen. Samtidig udløser forestillingen 15.-16.000 kr. i formidlingstilskud, som turnéarrangøren efter omstændighederne kan anvende til at give rabatter på andre mere klassiske forestillinger på sit repertoire, i det omfang den moderne danseforestilling ikke overværes af et større publikum, og formidlingstilskuddet kun anvendes i begrænset omfang til den pågældende danseforestilling. Der kan derfor – sideløbende med ønsket om at præsentere moderne dans – foreligge et selv-

stændigt økonomisk incitament til at søge at tage en moderne danseforestilling ind i repertoiret med tilskud fra moderne dans på turné.

4.4. Aktørernes vurdering af samspillet mellem formidlingsordningen og andre ordninger

Der er overordnet to erfaringer med samspillet mellem formidlingsordningen og andre ordninger, såsom Statens Kunstråds Scenekunstudvalgs Garantiordning for turnerende teater for voksne, refusionsordningen til kommuners køb af børne- og voksenopsøgende forestillinger og underskudsgaranti til medlemmer af Turnénetværket.

Problemfrit samspil

Den ene og mest udbredte oplevelse er, at ordningerne tjener hver deres formål og supplerer hinanden problemfrit. Til denne gruppe hører både større og mindre aktører, som over en længere periode har oparbejdet administrativ erfaring med de forskellige ordninger.

Uoverskueligt samspil

Den anden oplevelse er, at de forskellige ordninger virker som en uoverskuelig jungle. Nogle aktører nævner endvidere konkrete eksempler/problemstillinger, hvor de selv har oplevet, at samspillet mellem ordningerne halter. Eksempelvis er egnsteatre godkendt under formidlingsordningen med bemyndigelse til at godkende udenlandske forestillinger (gæstespil eller til lokale festivaler) som støtteberettigede. Samtidig spiller nogle af sådanne forestillinger også på skoler, hvorfor de er refusionsberettigede – og i henhold til refusionsordningen har egnsteatrene pludselig ikke bemyndigelse til at definere forestillinger som støtteberettigede. Sådanne uklarheder og diskrepanser opleves som besværlige og meningsløse.

4.5. Aktørernes vurdering af en eventuel omlægning til drifts- eller udviklingsstøtte

Teaterudvalgets rapport *Scenekunst i Danmark – Veje til udvikling* fra april 2010 opstillede to scenarier for en omlægning af de midler, der i dag bliver allokeret via formidlingsordningen: 1) midlerne 'gives fri', og fordeles som driftsmidler, 2) midlerne uddeles via en udviklingspulje. I forbindelse med udarbejdelsen af denne rapport er aktørerne blevet bedt om at vurdere konsekvenserne af de to scenarier.

De fleste aktører er kritiske over for at omlægge støttemidlerne fra formidlingsordningen til driftsmidler eller til en udviklingspulje. Mange har dog vanskeligt ved at vurdere de konkrete konsekvenser af en omlægning, da man ikke kender denne udformning, hvad enten det skulle være drifts- eller udviklingsstøtte.

Forskellige vurderinger

Overordnet tegner der sig et billede af, at de større og mere etablerede og/eller traditionelt orienterede aktører er mest kritiske, hvorimod de mindre og/eller mere eksperimenterende er mere positive. Ligeledes er aktørerne overordnet mere kritiske over for konsekvenserne af en omlægning til en udviklingspulje end til driftsmidler.

Velfungerende eksisterende ordning

En tilbagevendende kritik af forslaget om en omlægning af støtteformerne er, at formidlingsordningen grundlæggende er velfungerende og effektiv, og at man efterhånden har fået minimeret de svagheder, der har været i systemet. Nogle aktører fremhæver desuden, at mange penge alligevel i praksis ville ende som billettilskud, da de vurderer, at billige billetter er strategisk nødvendige for at tiltrække publikum.

Aktørernes holdninger til en omfordeling af formidlingsordningens midler til driftsstøtte eller en udviklingspulje og den forventede effekt på publikumsudvikling eller andet udviklingsarbejde er uddybet nedenfor gennem en beskrivelse af fordele og ulemper ved henholdsvis omlægning til driftsmidler og omlægning til en udviklingspulje.

Omlægning til driftsstøtte

Aktørerne udtrykker blandede holdninger til en omlægning af midlerne fra formidlingsordningen til driftsstøtte.

Fortsat publikumsfokus?

Flere ytrer, at de stadig ville udbyde rabatter efter en eventuel omlægning, det være sig som enkelt teater eller gennem en fælles billetordning. Dog ville det generelle incitament til publikumsudvikling mindskes, hvorfor der er risiko for, at publikum vil blive ramt økonomisk med højere billetpriser. Der nævnes også en risiko for øget passivitet, hvis der ikke fulgte krav om publikumsorientering eller udviklingsmål med midlerne. Det skal fremhæves, at aktørerne generelt nævner, at de ikke selv ville mindske fokus på publikum, men frygter at andre aktører vil.

Fordele

Af positive elementer ved en omlægning til driftsstøtte nævnes, at det vil give teatrene oplevelsen af en øget økonomisk stabilitet og sikkerhed.

Herudover nævnes det, at teatrene vil kunne fokusere på at skabe kvalitet i deres forestillinger frem for kvantitet, hvis kravet om antal forestillinger og fremvisninger bliver ændret eller bortfalder (et krav, der gælder for egnsteatre og ikke udspringer af formidlingsordningen). Der vil kunne opstå en tendens til færre, større og mere gennearbejdede forestillinger af høj kvalitet og med større kunstneriske satsninger, frem for mange mindre forestillinger. Endvidere forventer en række aktører, at en omlægning til driftsstøtte vil lette administrationen og være et opgør med detailstyring. Dog mener nogle teatre, der i dag er med i en fælles billetordning, at det kan skabe øget administrativt arbejde, hvis en omlægning betyder, at de skal (gen)etablere egne billetordninger. Der er dog ikke noget til hinder for, at teatrene kunne aftale en fælles administration af billetsalg og -rabatter, eksempelvis under Teaterbilletter.dk, efter en eventuel omlægning af støtten.

Fordeling af driftsmidler

Det nævnes, at en omlægning kan muliggøre en fordeling af støtten til et større antal aktører. Herved kan mindre aktører, som ikke får driftsstøtte i dag, få andel i midlerne. Dette vil til gengæld have en negativ konsekvens for de aktører, der allerede modtager støtte i dag.

Omlægning til udviklingspulje

En omlægning til en udviklingspulje kan medføre, at teatre, som er visionære og udviklingsorienterede, vil kunne få et større tilskud, end dem som er ikke er det. Et incitament til kunstnerisk udvikling anses af nogle aktører som tiltrængt. Det ses som positivt at sætte fokus på kunstnerisk udvikling og publikumsudvikling både over for børn og unge og voksne. En udviklingspulje kan give mulighed for større differentiering samt mulighed for at gennemføre projekter, der ellers ikke ville blive gennemført.

Aktørerne har dog generelt en række forbehold over for en udviklingspulje. De tre helt overordnede kritikpunkter af ideen om at allokere den nuværende billetstøtte via en udviklingspulje kan sammenfattes under punkterne *administration*, *økonomisk usikkerhed* og *centraliseret smagsdommeri*.

Administration

Næsten alle aktører fremhæver, at en udviklingspulje vil kræve ekstra administrative ressourcer til det øgede arbejde med at udfærdige ansøgninger.

Økonomisk usikkerhed

Aktørerne vurderer, at en udviklingspulje vil medføre en øget økonomisk usikkerhed for de enkelte teatre, da tildeling af tilskud ville være uforudsigelig, hvilket vil besværliggøre langtidspanlægning og i praksis medføre afskedigelse af fastansat personale. Samtidig frygtes det, at udsving og ændringer i tilskuddenes størrelse kan få drastiske konsekvenser i form af, at flere aktører må lukke. Især kan en omlægning være katastrofal for teaterforeningerne. Som konsekvens af den økonomiske usikkerhed er der en risiko for, at nogle aktører vil fokusere på kommercielle forestillinger for at sikre billetindtægter.

Smagsdommeri

Mange aktører er kritiske i forhold til, hvordan retning og prioritering af 'udvikling' fastlægges – og af hvem. Der er en modstand mod det 'smagsdommeri', som kan opstå, når der nedsættes et kunstnerisk udvalg med repræsentanter fra teatrene. Der er ligeledes en frygt for central styring, hvor 'den gode' kunst defineres og værdisættes fra centralt, politisk hold. Enkelte nævner, at en sådan struktur vil lægge op til opportuniste fra scenekunstproducenternes side, da man vil søge at lægge sig i sporet af, hvad der opfattes som værende 'oppe i tiden' og tilskudsgivende, hvilket strider imod formålet om kunstnerisk udvikling.

Økonomiske scenarier belyst for udvalgte aktører

COWI har stillet uddybende spørgsmål til de økonomiske konsekvenser for fem udvalgte aktører, hvis tilskuddet via formidlingsordningen omlægges til hhv. driftsmidler eller udviklingsmidler. De fem aktører er udvalgt, så de repræsenterer forskellige teaterkategorier: Aalborg Teater (Landsdelscene), Anemoneteatret (Små Storbyteatre), Svalegangen (Små Storbyteatre, turnéforpligtelse), Bellevue Teatret (Egnsteater) og Sønderborg Teaterforening (Teaterforening).

To scenarier

Teatrene har forholdt sig til to scenarier:

1. Den støtte, som teatret hidtil har fået fra formidlingsordningen, vil fortsætte i samme størrelsesorden, men i stedet gives støtten til teatret som driftsmidler og altså med større frihed i anvendelsen.
2. Den støtte, der hidtil på nationalt plan er givet til teatrene via formidlingsordningen, lægges i stedet sammen i en udviklingspulje med fokus på kunstnerisk udvikling og internationalisering. De enkelte teatre kan således søge om støtte fra denne pulje.

COWI har spurgt teatrene om, hvordan de vil agere under de ændrede forudsætninger i scenarierne, og om, hvilke økonomiske konsekvenser, de tror, dette vil få.

For hvert teater har COWI belyst de enkelte scenarier på baggrund af teatrenes seneste regnskaber⁹ samt svar på spørgsmålene om, hvordan de vil agere efter en evt. fremtidig omlægning af formidlingsordningen.

Aalborg Teater

Omlægning til driftsmidler

Aalborg Teater vil fortsat have et stærkt fokus på at tiltrække publikum, uanset om formidlingsordningen erstattes af driftsmidler eller ej. Derfor forudser teatret ikke umiddelbart de store ændringer. Administrationen af formidlingsordningen vurderes at være overkommelig.

Billetpriser og antal solgte billetter afhænger ikke af, om teatret modtager penge via formidlingsordning eller en anden ordning, da teatret i forvejen bruger langt flere penge på rabatter, end støtten fra formidlingsordningen dækker.

Omlægning til udviklingspulje

Teatret vurderer, at man vil søge støtte til spændende projekter og samarbejder, men en udviklingspulje vil ikke give grundlag for at opretholde de gamle initiativer som formidlingstilskuddet har støttet, da midlerne hertil ville skulle findes inden for det nuværende driftsbudget. Det vil medføre et fald i antallet af solgte billetter specielt til børn og unge og via abonnement.

De midler, teatret i dag får til tilskud til som f.eks. skole scenen, vil bortfalde, og dermed vil teatrets grundlag for at lave teater for ca. 20.000 skolebørn årligt bortfalde eller blive stærkt reduceret. Reduceres antallet af skolebørn i teatret med 10.000 årligt, vil det betyde reduktioner i billetindtægter med 600.000 kr. og muligvis bortfald af et sponsorat på 100.000 kr. Der er endvidere en risiko for at flytte kulturpenge ud af regionen.

At skulle søge støtte vil betyde øget administration. Opnås der ikke støtte, vil det svare til et bortfald af formidlingsordningen, og det vil have stor økonomisk betydning. Det vil være nødvendigt at skære i produktionen og dermed lønomkostningerne.

---

⁹ Anemone Teatret: Årsregnskab 2010, Bellevue Teatret: Årsregnskab 2010, Svalegangen: Årsrapport 2009-2010, Sønderborg Teaterforening: udkast til årsrapport 2010-2011, Aalborg Teater: Beretning og årsregnskab 2009-2010.

Tabel 11. Regnskab Aalborg Teater 2009-2010 i 1.000 danske kroner.

	Billet- indtæg- ter	Støtte via for- midling- sordnin- gen	Andre indtægter	Indtæg- ter i alt	Omkost- ninger	Resultat
Seneste regn- skab	6.876	2.600	43.464	52.940	54.904	- 1.964

Aalborg Teater får støtte fra via formidlingsordningen svarende til ca. 5 procent af de samlede indtægter.

Anemone Teatret

Omlægning til driftsmidler

Det vil ikke betyde de store ændringer, idet der stadig vil være fokus på lave billetpriser. Men det vil give mulighed for at lave lidt mere skræddersyede rabatter, end der er mulighed for på Teaterbilletter.dk, hvor der er en vis strømning af rabatordningerne. Omvendt betyder denne strømning også, at der undgås forvirring hos kunderne, så total frihed kan også have en uheldig bivirkning, hvis strømningen af rabatordninger sættes over styr.

Billetpriserne vil for de fleste kundegrupper vedkommende være nogenlunde uændrede.

Antallet af solgte billetter vurderes at være nogenlunde uændret, men der er en chance for, at man med øget mulighed for at skræddersy rabatordningerne kan ramme en god metode, som giver øget billetsalg.

Omkostningerne til administration vil være nogenlunde uændret. Godt nok skal der ikke laves grundig dokumentation over for Kunststyrelsen, men omvendt vil der måske så blive brugt ressourcer på at udvikle nye rabattyper.

Omlægning til udviklingspulje:

Teatret vil søge penge fra puljen, men mere af nød end af lyst. Der nævnes mulighed for totalteater, medspilsteater, live orkester m.m.

Anemone Teatret vurderer, at ansøgning om støtte vil betyde en betydelig administrativ byrde, men at den største ulempe vil være, at langsigtet planlægning vanskeliggøres på grund af den økonomiske og kunstneriske usikkerhed, der er forbundet med ordningen.

Der er en fare for, at der vil skulle laves smallere forestillinger for at kunne definere dem som udvikling, og at de derfor vil give færre billetindtægter.

Hvis formidlingsordningen bortfalder, og der i stedet kommer en udviklingspulje, som det ikke lykkes at opnå støtte fra, vil det betyde en neddrøsing af antal stykker for dermed at spare på

lønomkostningerne. Der er ikke mange besparelser at hente i administrationen – måske vil der være små besparelser at hente i markedsføringen, men ikke uden risiko for at det vil reducere indtægterne.

Tabel 12. Regnskab for Anemone Teatret 2010 i 1.000 danske kroner

	Billet- indtæg- ter	Støtte via for- midling- sordnin- gen	Andre indtæg- ter	Indtæg- ter i alt	Omkost- ninger	Resultat
Seneste regn- skab	1.033	1.495	3.004	5.531	5.822	-291

Støtten fra formidlingsordningen udgør en forholdsvis stor andel af de samlede indtægter – 27 procent – og derfor er teatret meget afhængigt heraf.

Svalegangen

Omlægning til driftsmidler

Den nuværende ledelse vil formodentlig fortsætte den nuværende strategi med fokus på publikumsudvikling, selv om støtten omlægges til driftsmidler. Men hvis der en dag kommer en ny ledelse, er det muligt, at denne vil fokusere anderledes end i dag – og dermed evt. med mindre fokus på publikumsudvikling.

Svalegangen påpeger dog også, at en omlægning til driftsmidler betyder bedre muligheder for skræddersyede rabatter og dermed en mulighed for at øge billetindtægterne marginalt.

Svalegangen foreslår, at man i stedet for at sløjfe formidlingsordningen forsøger at afhjælpe den administrative belastning, som dokumentationskravet medfører. Dette kunne gøres ved at lave et standardiseret regneark, som alle teatre kan bruge, frem for at alle teatre laver deres egne regneark fra bunden. Dette vil også lette den efterfølgende behandling af dokumentationen i Kunststyrelsen.

Desuden foreslår Svalegangen, at formidlingsordningen "sættes fri", således at teatrene ikke halvandet år forud skal bestemme sig for, hvilke rabatter de vil give. Det giver mulighed for at udnytte pludseligt opståede muligheder i markedet. Som eksempel nævner Svalegangen muligheden for særlige rabatter på studiemesser, skræddersyede tilbud efter henvendelser fra virksomheder og lign.

Omlægning til udviklingspulje:

Hvis forskellige stykker skal være støtteberettigede, er der en risiko for, at man vil være nødt til at gå på kompromis med stykkets evne til at tiltrække publikum – eller at der skal skrues op for omkostninger til markedsføring for at bibeholde et tilfredsstillende salg.

Det vil formentlig betyde større omkostninger til administration at skulle søge støtte fra en udviklingspulje, end det for nuværende koster at dokumentere de rabatter, der udløser støtte fra formidlingsordningen.

Opnås der ikke opnås støtte fra udviklingspuljen, vil teatret blive nødt til at skære ned, men i og med at Svalegangen ikke er det teater, der får den største støtte via formidlingsordningen, er Svalegangen heller ikke det teater, der vil blive hårdest ramt af at skulle undvære denne støtte.

Tabel 13. Regnskab for Svalegangen 2009-2010 i 1.000 danske kroner

	Billetindtægter	Analyse- ret støtte	Andre indtægter	Indtægter i alt	Omkost- ninger	Resultat
Seneste regnskab	2.236	518	14.660	17.414	17.646	-232

De økonomiske tendenser for Svalegangen er altså de samme som for Anemoneteatret, men forholdsmæssigt betyder tilskuddet fra formidlingsordningen mindre for Svalegangen, da støtten fra formidlingsordningen kun udgør 3 procent af de samlede indtægter.

Bellevue Teatret

Omlægning til driftsmidler

Bellevue Teatret oplyser, at de vil fortsætte helt uændret, selvom støtten omlægges til driftsmidler.

Omlægning til udviklingspulje

Teatret oplyser, at de vil forsøge at fortsætte med både de samme typer produktioner som i dag og de samme rabatorordninger som i dag. De vil søge støtte fra udviklingspuljen til de økonomisk mest risikable forestillinger, og denne støtte skulle gerne opveje den mistede støtte fra formidlingsordningen. Hvis teatrets strategi lykkes, vil der derfor ikke være nogen økonomisk effekt. Opnås der ikke støtte fra udviklingspuljen, betyder det ifølge teatret lukning.

Tabel 14. Regnskab for Bellevue Teatret 2010 i 1.000 danske kroner

	Billetindtægter	Analyse- ret støtte	Andre indtægter	Indtægter i alt	Omkost- ninger	Resultat
Seneste regnskab	14.688	2.900	3.687	21.276	20.034	1.242

Støtten fra formidlingsordningen udgør ca. 14 procent af de samlede indtægter, hvilket er nogenlunde gennemsnitligt for de fem udvalgte teatre.

Sønderborg Teaterforening

Omlægning til driftsmidler

Forudsætningen for lettelse af det administrative arbejde er, at der *ikke* kræves en så omfattende afrapportering som nu. En mulig besparelse på 5-10.000 kr. forudsætter, at der ikke kræves indberetning/afrapportering godkendt af en statsautoriseret revisor. Antal solgte billetter har intet at gøre med selve støtteordningen. Billetsalget bestemmes alene af kvaliteten og oplevelsesværdien i repertoiret – samt billetpriserne. Et evt. faldende støttebeløb vil være lig med højere billetpriser og faldende billetsalg.

Omlægning til udviklingspulje

Omlægning til en udviklingspulje vil betyde stor usikkerhed, som kan medføre, at der netop ikke tør sættes på udvikling. I stedet vil der blive satset på de sikre kort. Skal teaterforeningerne kunne præsentere professionel scenekunst med den kvalitet og bredde, som formidlingsordningen giver mulighed for i dag, må en evt. omlægning af støtteordningen ikke rumme færre kroner. Underskudsdekning på smalle forestillinger - som i dag - fungerer som et bedre middel til udvikling.

Teaterforeningerne vil blive tvunget til at arbejde ud fra de givne regler og bestemmelser og foreningens aktiviteter vil blive præget heraf. Teaterforeningens omkostninger bestemmes ikke direkte af støtteordninger. Det gør derimod indtægterne, hvor tilskud er afgørende for billetpriser og billetsalg. Jo mindre tilskud, jo højere billetpriser med risiko for faldende billetsalg og dermed faldende indtægter.

Hvis der ikke kan opnås støtte fra udviklingspuljen, vil den eneste måde at spare penge på være ved at drosle ned på antallet af forestillinger. Men dette vil dog også betyde mindre billetindtægter.

Tabel 15. Regnskab for Sønderborg Teaterforening 2010-2011 i 1.000 danske kroner (udkast)

	Billetindtægter	Analyse- ret støtte	Andre indtægter	Indtægter i alt	Omkostninger	Resultat
Seneste regnskab	3.015	632	288	3.935	3.764	171

Støtten fra formidlingsordningen udgør 16 procent af teaterforeningens samlede indtægter.

De fem aktører

Analysen de fem ovenstående aktører viser, at der er variationer mellem aktørernes opfattelse af konsekvenserne af en omlægning af midlerne.

En omlægning til driftsmidler vurderes af de små storbyteatre Svalegangen (med turnéforpligtelse) og Anemoneteatret at have en mulig positiv økonomisk effekt som resultat af en øget billetindtægt skabt på basis af øget fleksibilitet i rabatordninger og af større mulighed for særlige indsatser over for udvalgte målgrupper. Sønderborg Teaterforening forventer ligeledes en positiv økonomisk effekt af en omlægning til driftsmidler, men forventer, at denne skabes gennem en nedgang i de administrative omkostninger. Landsdelsscenen, Aalborg Teater, og Egnsteatret, Bellevue Teater, vurderer, at en omlægning til driftsmidler ikke vil have nogen økonomiske effekter for dem.

En omlægning til en udviklingspulje vil ifølge aktørerne skabe øget økonomisk usikkerhed og herigennem resultere i mere sikre repertoiremæssige valg. Landsdelsscenen, de små storbyteatre og teaterforeningen forventer, at en udviklingspulje vil resultere i en nedgang i deres billetsalg grundet mindre fokus på publikumsarbejde (rabatter mv.), hvis de opnår støtte, og særligt hvis de ikke opnår støtte. For at opveje reducerede indtægter må teatrene spare på omkostningerne – og her peger de på lønomkostningerne som den eneste mulighed. Lønomkostningerne vil typisk blive reduceret ved at skære i antallet af produktioner.

Egnsteatret Bellevue Teatret forventer ikke, at en udviklingspulje vil have nogen effekt for deres virke og økonomi, såfremt de opnår midler, der svarer til deres eksisterende tilskud gennem formidlingsordningen. Såfremt dette ikke opnås, frygter teatret, at de vil blive nødsaget til at lukke.

5. Resultater af publikumsundersøgelsen

Som nævnt under afsnit 2.1. er det primære formål at undersøge, om forskellige former for rabat- og abonnementsordninger har nogen adfærdsregulerende effekt hos teatergængerne, mens det sekundære formål er at vurdere, hvordan folk værdsætter forskellige scener.

Analysen besvarer dette ved at se på respondenternes valg mellem de forskellige muligheder i valgsituationerne. Der anvendes en diskret valgmodel, der er baseret på nyttemaksimering (såkaldte *Random Utility Models* – RUM). Med denne tilgang antager vi, at de enkelte respondenter tillægger en nytte til hver af de muligheder, de er blevet præsenteret for i valgsituationerne.

Resultaterne af analyserne er såkaldte parameterestimer, der kan omregnes til betalingsviljer. Betalingsviljen er et udtryk for, hvor stor en værdi de forskellige grupper af respondenter tillægger konkrete teaterønsker. Betalingsviljerne kan sammenlignes og giver dermed udtryk for præferencer. Der er altså ikke tale om en egentlig måling af konkrete prisniveauer.

Betalingsviljer kan både være positive og negative. En positiv betalingsvilje er udtryk for, hvor meget respondenterne er villige til at betale for at få et konkret teaterønske. En negativ betalingsvilje er udtryk for, hvor meget respondenterne skal kompenseres for at være lige så godt stillet, som hvis de ikke havde fået den konkrete serviceændring.

Når respondenterne i valgsituationerne vælger mellem forskellige muligheder for at gå i teatret, så afvejer de, hvor meget ét forhold omkring en teatertur (en attribut) er værd for dem i forhold til de andre forhold, herunder betalingen. På baggrund af respondenternes valg er det efterfølgende estimeret, hvilken vægt de tillægger de forskellige forhold (attributter) i forhold til (1) andre af de viste teaterforhold og (2) den angivne pris. Estimerne anvendes til beregning af betalingsviljer. Hver betalingsvilje er beregnet på baggrund af de to parameterestimer: et estimat for det enkelte teaterforhold (attribut) og et estimat for prisen for at gå i teatret.

Betalingsviljen for at se en teaterforestilling varierer efter, hvilken genre der er tale om, og hvilken scene man ser den på. Betalingsviljen varierer fra ca. 100 kr. til 950 kr. Den højeste betalingsvilje, respondenterne har afgivet, er for at se en teaterforestilling på Det Kongelige Teater.

De beregnede betalingsviljer afspejler altså præferencer for de forskellige forhold (attributter), der er med i undersøgelsen. I det følgende vises resultaterne i form af:

- Præferencer for forskellige abonnementsordninger
- Præferencer for spillesteder
- Præferencer for forskellige genrer
- Øvrige præferencer

5.1. Teatergængernes præferencer for forskellige abonnementsordninger

I de beskrevne valgsituationer er respondenterne blevet bedt om at vælge mellem følgende forskellige former for abonnementer:

- Abonnement, gælder til ét teater

- Abonnement, gælder til alle teatre inden for regionen
- Klippekort, gælder til ét teater
- Klippekort, gælder til alle teatre inden for regionen
- Løssalg

Abonnementsordningerne er i spørgeskemaet uddybet som beskrevet i nedenstående boks:

Beskrivelse af forskellige abonnementsordninger

Ved et *abonnement* forstås en rabatordning til et eller flere teatre. Ved sæsonens begyndelse køber man på forhånd billetter til et antal forestillinger på de udvalgte teatre og opnår derved en vis mængderabat. Man beslutter således på forhånd, hvilke og hvor mange forestillinger man ønsker at se i løbet af året.

Ved et *klippekort* forstås en rabatordning til et eller flere teatre. Ved sæsonens begyndelse køber man på en gang et antal billetter (et klippekort) og opnår derfor en vis mængderabat. Klippekortet kan anvendes i løbet af året, når teatergængerer i løbet af sæsonen ønsker at gå til forestillinger i teatret.

Ved *løssalg* forstås en billet, der købes enkeltvis til hver enkelt forestilling. Ved løssalg vil der typisk ikke være rabat på billetten (ud over en ungdomsabat).

De beregnede betalingsviljer for forskellige abonnementsordninger er alle negative. Betalingsviljerne kan derfor tolkes som de beløb, som respondenterne skal kompenseres, hvis en abonnementsordning skal være et lige så godt alternativ som at købe en billet i løssalg, hvor alle andre forhold er ens.

Tabel 16 viser, hvor stor compensation respondenterne ønsker ved de forskellige abonnementsordninger. Kompensationen er vist som den procentvise andel af det, billetten ville koste i løssalg.

Tabel 16. Kompensation for forskellige abonnementsordninger i forhold til køb af billet ved løssalg

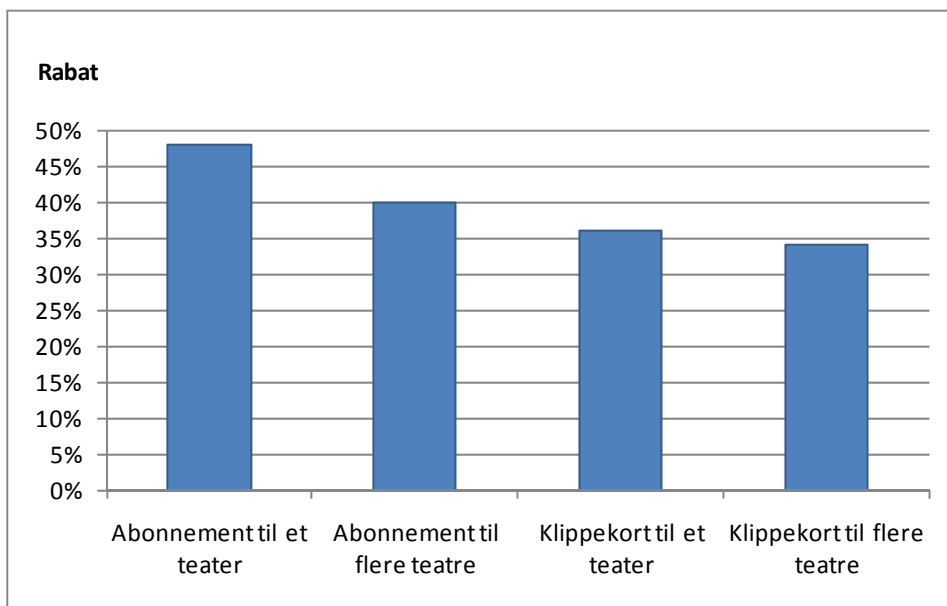
Abonnementsordning	Procentvis kompensation
Abonnement til et teater	48
Abonnement til flere teatre	40
Klippekort til et teater	36
Klippekort til flere teatre	34
Løssalg	-

Kompensationen kan bruges til at sige noget om, hvor stor rabat der skal være i abonnementsordningerne, for at folk ser dem som attraktive. Hvis rabatten ikke er stor nok, så vil folk fravælge

dem til fordel for løssalg. Tabellen viser, at respondenterne ønsker en rabat i størrelsesorden 34 procent til 48 procent for de forskellige abonnementsordninger. Figur 3 viser, hvor stor procentvis kompensation der skal være ved forskellige rabatordninger, for at de opleves som lige så attraktive som løssalgsbilletter.

Figur 3. Procentvis kompensation for forskellige abonnementsordninger i forhold til køb af billet gennem løssalg, kr. per billet

Der er forskellige interessante forskelle i præferencerne for abonnementsordninger. Disse er nærmere beskrevet og analyseret nedenfor.

Abonnement til ét eller til flere teatre

Resultaterne viser, at det har en betydning for respondenterne, om en abonnementsordning er begrænset til ét teater, eller om den giver adgang til flere teatre.

Der kan beregnes en forskel i betalingsvilje for, hvor stor værdi det har for respondenterne, at en abonnementsordning gælder til flere teatre i forhold til en abonnementsordning, der kun gælder til ét teater. Værdien afhænger af, om der er tale om et abonnement eller et klippekort.

Hvis en respondent vælger at købe et abonnement, så er han/hun villig til at betale 38 kr. mere per forestilling, hvis abonnementet gælder til flere teatre, end hvis det kun gælder til ét teater.

Hvis en respondent vælger at købe et klippekort, så er han/hun villig til at betale 11 kr. mere per forestilling, hvis klippekortet gælder til flere teatre, end hvis det kun gælder til ét teater.

Tabel 17. Betalingsvilje for at kunne vælge forestillinger på flere teatre

Abonnementsordning	Betalingsvilje, kr. per forestilling
Abonnement	38
Klippekort	11

Det bemærkes, at betalingsviljen for en mere fleksibel betalingsordning er større for et abonnement end for et klippekort. Det virker intuitivt rigtigt, da der er bedre muligheder for at kompensere for bindingerne i et klippekort i forhold til et abonnement.

Abonnement hvor forestillinger fastlægges ved sæsonstart eller løbende

Resultaterne viser, at det har en betydning for respondenterne, om man i en abonnementsordning skal lægge sig fast på bestemte forestillinger ved sæsonens begyndelse – eller om disse kan besluttes i løbet af sæsonen.

Der kan beregnes en forskel i betalingsvilje for, hvor stor værdi det har for respondenterne, at man i en abonnementsordning er bundet til bestemte forestillinger fra sæsonstart, i forhold til en abonnementsordning, hvor de præcise forestillinger besluttes i løbet af sæsonen. Analyserne viser, at denne værdi afhænger af, om der er tale om en abonnementsordning til ét eller til flere teatre.

Tabel 18. Betalingsvilje for ikke at skulle vælge ved sæsonens begyndelse

	Betalingsvilje, kr. per forestilling
Et teater	57
Flere teatre	30

Det bemærkes, at betalingsviljen for mere fleksibilitet er større ved en abonnementsordning, der gælder til ét teater, end ved en ordning, der gælder til flere teatre (57 kr. mod 30 kr.) Det virker igen intuitivt rigtigt, da der i forvejen er større fleksibilitet ved abonnementsordninger til flere teatre og således større mulighed for at kompensere for de begrænsninger der ligger i at skulle vælge allerede fra sæsonens start.

Rabattens betydning for præferencer

I analyserne har det været afprøvet, hvorvidt en rabat i sig selv har en betydning for respondenternes valg. Det vil sige, om respondenterne reagerer forskelligt på valgsituationer, der har samme pris, efter at rabatten er fratrukket, men hvor rabatten udgør en større del i den ene valgsituation. Det kan f.eks. være som vist i tabel 19, der viser et udsnit af en valgsituation.

Tabel 19. Illustration af forskellige rabatniveauer i en valgsituation (udsnit af valgsituation)

	Mulighed 1	Mulighed 2
Pris		
Normalpris	200 kr.	250 kr.
- rabat	50 kr.	100 kr.
= din pris	150 kr.	150 kr.

I denne undersøgelse kan der ikke påvises nogen signifikant effekt af rabattens størrelse. Det betyder, at respondenterne altid har valgt efter den mulighed, hvor den samlede pris (*din pris*) er lavest. I de valgsituationer, hvor den samlede pris er den samme i de to muligheder, har det således ingen betydning for respondenterne, om den ene mulighed har større rabat end den anden.

Vi har som nævnt ikke kunnet påvise nogen irrational adfærd mht. rabat i denne undersøgelse. Men vi kan vi ikke afvise, at der *kan* findes en sådan irrational adfærd. For at undersøge dette, vil det kræve en mere omfattende og detaljeret undersøgelse, end det har været muligt inden for rammerne af denne opgave.

Forskelle i præferencer for forskellige grupper af borgere

I analyserne er det undersøgt, om særlige grupper af respondenter har præferencer for abonnementsordninger, der er forskellige fra de øvrige respondentes præferencer. Der er testet for forskelle i præferencer for alle grupper – dvs. køn, alder, geografi, husstandsindkomst, tilknytning til arbejdsmarkedet, og hvor ofte man går i teatret.

Analyserne viser, at de respondenter, der kun går i teatret en gang om året eller sjældnere, ikke er lige så interesseret i abonnementsordninger som respondenter, der oftere går i teatret. Det ses ved, at respondenter, der går i teatret en gang årligt eller sjældnere, har markant lavere betalingsvilje (kræver højere kompensation) for abonnementsordninger end hyppige teatergængere. Tabel 20 viser, hvor høj kompensation disse respondenter kræver, for at de forskellige abonnementsordninger skal være fordelagtige for dem.

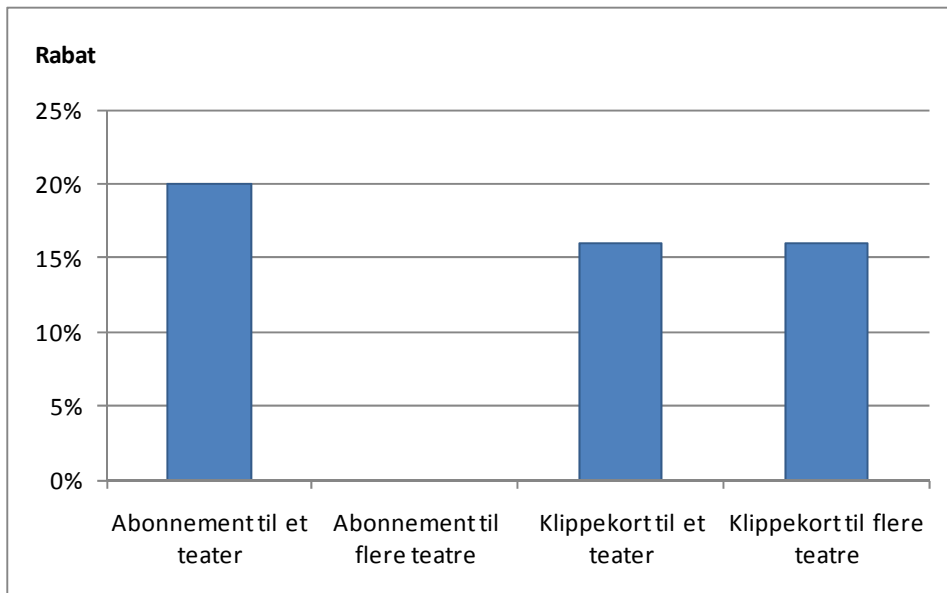
Tabel 20. Ekstra procentvis kompensation for abonnementsordninger for de respondenter, der går i teatret en gang årligt eller sjældnere, i forhold til øvrige respondenter

	Procentvis kompensation
Abonnement til et teater	20
Abonnement til flere teatre	Insignifikant
Klippekort til et teater	16

Klippekort til flere teatre	16
Løssalg	-

For disse respondenter har det kun begrænset betydning, om der er tale om et abonnement til et eller til flere teatre – størrelsen på den ekstra kompensation er i samme størrelsesorden, omkring 16 procent - 20 procent. Kompensationen er også vist i Figur 4.

Figur 4. Ekstra procentvis kompensation for abonnementsordninger for de respondenter, der går i teatret en gang årligt eller sjældnere, i forhold til øvrige respondenter

Respondenter, der går sjældent i teatret, har selvsagt meget lav betalingsvilje for abonnementsordninger. Da de antagelig ikke ville komme til at bruge alle de forestillinger, de har betalt for, ville en abonnementsordning være en meget dyr måde købe billetter på. Derfor kræver de en højere kompensation eller alternativt vælger de disse abonnementer fra.

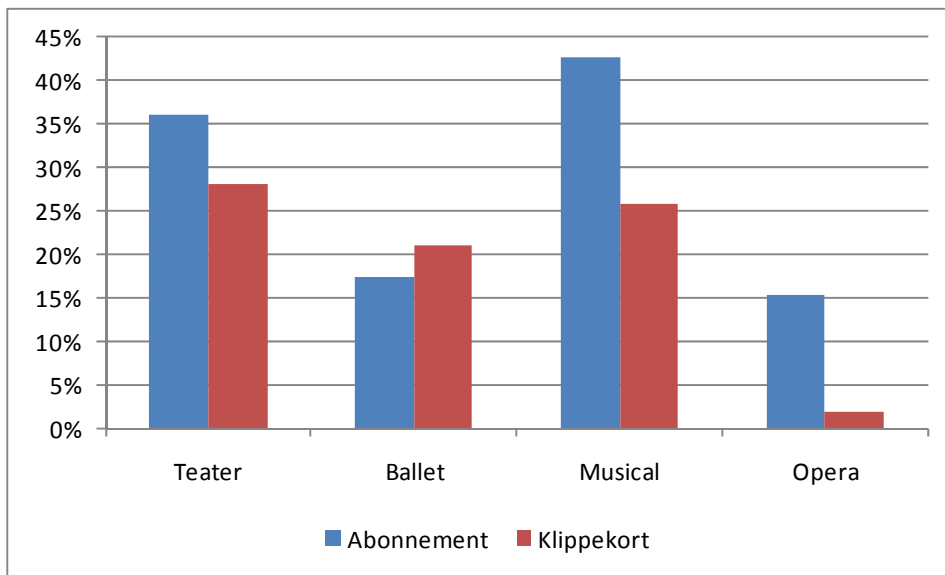
Derudover viser resultaterne, at respondenter med høje indkomster heller ikke er interesseret i abonnementsordninger. Respondenter med en husstandsindkomst over 950.000 kr. vurderer abonnementsordninger til at være ca. 33 procent mindre værd per forestilling end de øvrige respondenter.

Endelig viser analyserne, at respondenter over 60 år og respondenter under 26 år er mere tilhængere af abonnementsordninger end de øvrige respondenter. Det udmønter sig i, at disse to grupper kræver ca. halvt så stor kompensation ved benyttelse af abonnementsordninger som de øvrige respondenter.

Forskelle i præferencer af abonnementsordninger for genrer

Endelig har analysen vist, at respondenterne vurderer abonnementsordningerne forskelligt, efter hvilken genre de anvendes til. Respondenterne ønsker størst kompensation, når ordningen gælder musicals. Her ønskes en kompensation på 42 procent ved abonnement og 25 procent ved klippekort. For abonnementsordninger til teaterforestillinger ligger den ønskede kompensation på 35 procent for et abonnement og 28 procent for et klippekort.

Figur 5. Kompensation for abonnementsordninger efter genre

5.2. Teatergængernes præferencer for forskellige spillesteder

I de beskrevne valgsituationer er respondenterne blevet bedt om at vælge mellem følgende forskellige spillesteder:

- Det Kongelige Teater
- Større scene
- Mellemstor scene
- Lille scene

I spørgeskemaet er spillestederne beskrevet som i nedenstående boks:

Beskrivelse af forskellige spillesteder

Det Kongelige Teater

Større scene

Det kan f.eks. være Aarhus Teater, Aalborg Teater, Odense Teater, Betty Nansen, Teatret/Edison, Folketeatret, Nørrebro Teater/Frederiksbergscenen, Republique eller Østre Gasværk

Teater.
Mellemstor scene
Det kan f.eks. være Randers eller Holbæk Teater eller Mungo Park i Allerød.
Lille scene
Et lille teater som f.eks. CafeTeatret eller Bådteatret.

Forskelle i de estimerede betalingsviljer for at se en forestilling på forskellige spillesteder er vist i tabel 21. Betalingsviljerne skal ses *i forhold* til at se en forestilling på en lille scene, og betalingsviljen for en forestilling på en lille scene er derfor ikke vist.

Tabel 21. Betalingsvilje for at se en forestilling på forskellige spillesteder i forhold til at se en forestilling på en lille scene

Spillested	Betalingsvilje, kr. per forestilling
Det Kongelige Teater	320
Større scene	120
Mellemstor scene	40
Lille scene	-

De estimerede betalingsviljer for de forskellige spillesteder er alle positive. Betalingsviljerne kan derfor tolkes som det beløb, respondenterne er villige til at betale ekstra for at se en forestilling på en scene, der er større end en lille scene.

Resultaterne viser, at jo større scenen er, des højere pris er respondenterne villige til at betale for en teaterbillet. F.eks. er respondenterne villige til at betale 40 kr. ekstra per forestilling, hvis den opsættes på en mellemstor scene i stedet for på en lille scene.

Der er forskellige interessante forskelle i præferencerne for spillesteder. Disse er nærmere beskrevet og analyseret nedenfor.

Geografiske forskelle

Analyserne viser, at respondenter, der bor i en storby (byer med mere end 100.000 indbyggere), har højere betalingsvilje for at gå i Det Kongelige Teater end respondenter, der bor i mindre byer eller på landet.

Generelt er betalingsviljen for Det Kongelige Teater højere end for de øvrige scener, men storbyboere skiller sig ud ved at have en endnu højere betalingsvilje. Storbyboere vil således betale ca. 120 kr. mere for en forestilling på en kongelig scene end de øvrige respondenter.

Den højere betalingsvilje for storbyboere skyldes *ikke*, at de har kortere afstand til en kongelig scene eller eventuelt har højere indkomst. Disse forhold er der testet for i den opstillede model.

Aldersforskelle

Analyserne viser også, at respondenter over 60 år har højere betalingsvilje for at gå i Det Kongelige Teater end respondenter, der er under 60 år. Forskellen på, hvor meget respondenter over 60 år er villige til at betale for at gå i Det Kongelige Teater, og hvor meget yngre respondenter er villige til at betale for den samme oplevelse, er på ca. 210 kr.

5.3. Teatergængernes præferencer for forskellige genrer

I de valgsituationer, som respondenterne er præsenteret for, har der indgået følgende forskellige genrer:

- Skuespil
- Ballet/dans
- Musical
- Opera

De forskellige genrer har indgået i valgsituationerne, da det forventes at være afgørende for folks ønsker til at gå i teatret og ikke mindst for deres betalingsvilje. I de opstillede modeller kan de forskellige genrer være med til at forklare forskelle i præferencer mellem forskellige grupper af respondenter. Med den anvendte analysetilgang gør det resultaterne for f.eks. abonnementsordning mere valide.

Det har ikke været et formål med denne undersøgelse at forklare forskelle i folks ønsker til forskellige genrer. Trods dette kan resultaterne være interessante i anden sammenhæng, og vi har derfor valgt at præsentere dem.

Generelt viser resultaterne, at betalingsviljen for at overvære et skuespil eller en musical er markant højere end betalingsviljen for at overvære ballet eller opera. Det indikerer, at respondenterne generelt foretrækker skuespil og musical frem for ballet og opera. Der er dog store variationer mellem forskellige grupper af respondenter, hvor de mest signifikante forskelle er:

- Kvinder har højere betalingsvilje med hensyn til at gå i teatret for at se musicals, end mænd har. Det kommer til udtryk ved, at kvinder er villige til at betale ca. 130 kr. mere per musicalforestilling end mænd.
- Kvinder har højere betalingsvilje for at gå til balletforestillinger end mænd. Det ses ved, at kvinder er villige til at betale ca. 220 kr. mere per balletforestilling end mænd.
- Respondenter, der bor i Østdanmark, har højere betalingsvilje for at gå til balletforestillinger end respondenter i Vestdanmark. Analyserne viser, at folk bosiddende i Østdanmark vil betale ca. 100 kr. mere for en billet til en balletforestilling end folk bosiddende i Vestdanmark.

- Respondenter, der bor i Østdanmark, har højere betalingsvilje for at gå til opera end respondenter i Vestdanmark. Østdanskere er nemlig villige til at betale ca. 160 kr. mere for en operabillet end vstdanskere.
- Respondenter over 60 år har højere betalingsvilje for at gå til opera end øvrige respondenter. Folk over 60 er villige til at betale ca. 410 kr. mere per forestilling end de øvrige respondenter.
- Respondenter under 50 år har højere betalingsvilje for at gå til musical end øvrige respondenter. De yngste grupper vil betale ca. 200 kr. mere per forestilling end de øvrige respondenter.
- Respondenter med længerevarende uddannelse har ca. 200 kr. højere betalingsvilje for opera og ca. 200 kr. lavere betalingsvilje for musicals end respondenter med kortere uddannelser.

5.4. Teatergængernes øvrige præferencer

Ud over de forskelle i præferencer, som er beskrevet ovenfor, viser analyserne, at der er en række signifikante øvrige forskelle i respondenternes præferencer:

- Lavindkomstgrupper fravælger oftere at gå i teatret end andre indkomstgrupper.
- Respondenter, der bor i Vestdanmark, regner kun halvt så store omkostninger ved køreafstand som respondenter i Østdanmark. I Vestdanmark regner man med en omkostning på ca. 1 kr. per km, mens man i Østdanmark regner med en omkostning på ca. 2 kr. per km. I forhold til denne undersøgelse kan det være interessant, at folk i Vestdanmark tilsyneladende er villige til at køre længere for teateroplevelser end i folk i Østdanmark.

6. Opsummering af undersøgelsens resultater

På baggrund af undersøgelserne på teaterområdet som redegjort detaljeret for i kapitel 4 og 5 opsummeres herunder i kortform de centrale resultater fra hhv. den interviewbaserede (kvalitative) aktørundersøgelse og den spørgeskemabaserede (kvantitative) SP-undersøgelse af borgernes præferencer for billetkøbsordninger.

6.1. Kortlægningens resultater

Rabatter til børn og unge udgør 45 procent

Kunststyrelsens kortlægning af formidlingsordningen viser, at rabatter til børn og unge udgør omkring 45 procent af de rabatter, som der ydes tilskud til gennem ordningen. Det fremgår endvidere, at abonnementsrabatter udgør på 33 procent og øvrige rabatter 22 procent af den samlede rabatvolumen på i alt 70 mio. kr.

Halvdelen går til hovedstadsområdet

For så vidt angår den geografiske fordeling af tilskuddene fra formidlingsordningen, viser Kunststyrelsens kortlægning, at hovedstaden tegner sig for 50 procent af tilskudsmodtagerne og 54 procent af de tildelte tilskud.

6.2. Aktørundersøgelsens resultater

Aktørernes brug af formidlingsordningen

Hvad angår formidlingsordningen som grundlæggende ide, så betragter aktørerne den alt-overvejende som en effektiv støtte i forhold til aktørernes aktiviteter og publikumsarbejde. De billigere billetter til publikum betragtes som en effektiv måde at sikre et mersalg på sigt. Ordningen beskrives desuden som 'demokratisk', fordi midlerne følger publikum og deres præferencer. Især fremhæves betydningen af at kunne tilbyde billige billetter til børn og unge som en vigtig brik i forhold til at varetage den fremtidige publikumsudvikling, hvorimod der er varierende syn på, hvorvidt prioriteringen af abonnementssalget, som typisk anvendes af et ældre publikum, er den rigtige strategi i forhold til at fastholde og udvikle publikummet på kort og lang sigt.

Formidlingsordningen opleves desuden overvejende som en støtte i forhold til publikumstiltag og markedsføring. Nogle aktører oplever dog, at de standardiserede rabatter, der skal gælde alle forestillinger, indebærer visse begrænsninger i forhold til at kunne målrette tiltag mod bestemte publikumsgrupper. Med standardiserede rabatter henvises der dels til de fælles rabatter under Teaterbilletter.dk, som ikke er betingede af formidlingsordningen som sådan, dels til formidlingsordningens krav om, at de anvendte rabatformer¹⁰ skal gælde for alle forestillinger i en sæson.

---

¹⁰ Bemærk, at der ikke er krav om, at satsen skal være den samme for alle forestillinger.

Aktørernes vurdering af formidlingsordningens funktionalitet

Hvad angår den praktiske udformning af formidlingsordningen, er billedet mere komplekst. De fleste aktører, og især de større teatre, oplever, at formidlingsordningen fungerer administrativt uproblematisk, og samarbejdet med Kunststyrelsen og billetformidleren f.eks. ”Teaterbilletter.dk” betragtes altovervejende som godt. Enkelte betegner dog administrationen som ’lidt kompliceret’, især hvad angår afrapporterings- og regnskabsaflæggelse. Et par aktører efterlyser hertil større gennemsigtighed i forhold til tildelingskriterier.

Kollektive samt egne billetsystemer

De kollektive billetsystemer, der formidler billetter og rabatter tildelt via formidlingsordningen i hovedstadsregionen og på Sjælland, som ”Billetbillet.dk” og ”Teaterbilletter.dk”, betragtes som effektive af de deltagende aktører, mens der er skarp kritik af den aktuelle situation med flere adskilte billetsystemer, som nogle aktører mener dels skaber ulige konkurrence, dels forvirrer publikum. De forskellige billetsystemer, hvor Københavns Teater kører eget system ved siden af ”Teaterbilletter.dk”, har i hovedstadsområdet umiddelbart betydet et betydeligt fald i billetsalget og har gjort det mere besværligt for teatergængerne at få nem adgang til indkøb af billetter på tværs af teatrene.

Samarbejder i forhold til billet- og rabatordninger er meget begrænsede i områder med større geografiske afstande mellem aktørerne – herunder på Fyn og i Jylland. Desuden har aktørerne her dårlige erfaringer med, at teatre ikke kan overføre tilskud fra den ene sæson til den anden, hvorimod de kollektive puljer under ”Teaterbilletter.dk” og Københavns Teater åbner op for en vis udjævning mellem de aktører, der er tilknyttet disse.

Tidshorisont og fleksibilitet

Den tidsmæssige skematik opleves som begrænsende af en række aktører. Det faktum, at beregningen af tilskud foretages på baggrund af tilskud/billetsalg i de foregående sæsoner, forekommer tilbageskuende, og det levner ikke tilstrækkelig plads til udvikling eller udsving for de enkelte teatre. Det betyder konkret, at aktører, der ikke opbruger deres tilskud det ene år, ikke kan overføre de resterende midler til det næste. Ydermere vil de få udbetalt mindre støtte det næste år. Desuden er den sæsonmæssige tilmelding og tildeling ikke optimal i forhold til aktørernes behov for at kunne justere programmet og agere spontant på opståede muligheder i løbet af sæsonen. Især mindre aktører efterlyser større fleksibilitet og kortere tidshorisonter.

Barrierer og overlap til andre støtteordninger

Kunststyrelsen administrerer en række tilskud, herunder refusionsordningen til kommuners køb af børne- og voksenopsøgende forestillinger, garantiordningen for turnerende teater for voksne og underskudsgarantiordningen til medlemmerne optaget i turnénetværket. Af øvrige tilskudsordninger findes turnéstøtteordningen Moderne Dans på Turné, som administreres af Dansens Hus. Disse ordninger er beskrevet i undersøgelsen om turnéteater.

Formidlingsordningens samspil med andre støtteordninger opleves overvejende som uproblematisk. Enkelte aktører opfatter dog mangfoldigheden af ordninger og deres samspil som uoverskueligt.

Aktørernes vurderinger af eventuel omlægning til drifts- eller udviklingsstøtte

Hvad angår muligheder for at omlægge billetstøtten til driftsmidler eller en udviklingspulje, så er de større og mere etablerede og/eller traditionelt orienterede aktører mest kritiske, hvorimod de mindre og/eller mere eksperimenterende er mere positive.

Aktørerne er overordnet set mere kritiske over for omlægning til en udviklingspulje end til driftsmidler. Det er især spørgsmål om økonomisk stabilitet, administrativ byrde og handlefrihed, der er udslagsgivende for aktørernes syn på de to scenarier. I det lys vurderes en omlægning til driftsmidler som positivt af nogle aktører, såfremt man sikrer fortsat fokus på publikumsarbejde, hvorimod en udviklingspulje vurderes negativt. Ved en omlægning til driftsmidler fremhæver flere aktører, at midler i praksis fortsat vil ende som billettilskud, da de vurderer, at billige billetter er strategisk nødvendige.

Hvad angår de fordelingsmæssige aspekter af formidlingsordningen, så opleves den af mange aktører som retfærdig, da pengene som nævnt følger publikum og produktionerne. Dette princip mistes, hvis der omlægges til driftsmidler, men omvendt får teatrene lettet deres administration, og de får større frihed til at skræddersy tilbud. Dette vurderes at være en lille fordel for teatrene. Omlægning til udviklingspulje betyder ifølge teatrene først og fremmest mere usikkerhed og mindre økonomisk og kunstnerisk frihed. Mange vurderer, at det vil få den utilsigtede konsekvens, at den økonomiske usikkerhed omkring støtten vil tvinge teatrene til at satse på de sikre kort i deres produktioner – og disse sikre kort vurderes ikke at være de mest udviklende rent kunstnerisk

6.3. Publikumsundersøgelsens resultater

Teatergængernes præferencer for forskellige abonnementsordninger

Det primære formål med Publikumsundersøgelsen inden for dansk scenekunst er at belyse, om forskellige former for rabat- og abonnementsordninger har nogen adfældsregulerende effekt hos teatergængerne – de abonnementsordninger, der er i dag anvendes mest af unge under 25 år og af ældre teatergængere på 60 år og derover.

Undersøgelsen viser, at de begrænsninger, der ligger i de forskellige abonnementsordninger, opleves som en omkostning for respondenterne. Der er således nødt til at være en vis kompensation, hvis respondenterne skal ønske at anvende abonnementsordningerne.

Undersøgelsen har vist, at der er stor forskel i respondenternes præferencer for forskellige abonnementsordninger. Alle de undersøgte abonnementsordninger opleves som dårligere end køb i løssalg, alt andet lige. Det vil f.eks. sige, at løssalg giver samme muligheder for at få adgang til billetter og pladser. Typisk vil alle andre forhold dog ikke være ens, da der ofte vil være en rabat forbundet med at købe billetter gennem abonnementsordninger. Betalingsvillighederne kan derfor bruges til at sige noget om, hvor stor rabat der skal være i abonnementsordningerne, for at folk ser dem som attraktive. Hvis rabatten ikke er stor nok, så vil folk fravælge dem til fordel for løssalg.

Respondenter over 60 år og respondenter under 26 år er mere tilhængere af abonnementsordninger end de øvrige respondenter. Det udmønter sig blandt andet i, at disse to aldersgrupper finder abonnementsordningerne attraktive ved en mindre rabat end de øvrige respondenter.

Det har også betydning for respondenterne, om en abonnementsordning gælder til ét eller til flere teatre. Hvis en respondent vælger at købe et abonnement, så er han villig til at betale 38 kr. mere per forestilling, hvis abonnementet gælder til flere teatre, end hvis det kun gælder til ét teater. Tilsvarende viser resultaterne, at hvis en respondent vælger at købe et klippekort, så er han villig til at betale 10 kr. mere per forestilling, hvis klippekortet gælder til flere teatre, end hvis det kun gælder til ét teater.

Undersøgelsen viser endvidere, at der er forskel i betalingsvilje, afhængig af om man i en abonnementsordning er bundet til bestemte forestillinger fra sæsonstart, eller om disse kan besluttes i løbet af sæsonen.

Samlet set kan det konkluderes, at jo større binding respondenterne oplever i et abonnement, des lavere betalingsvilje.

Der er også undersøgt, om rabat i sig selv har en betydning for respondenternes valg. I denne undersøgelse kan der ikke påvises nogen signifikant effekt af rabattens størrelse, men det kan dog ikke afvises, at der *kan* findes en sådan irrationel adfærd. At undersøge dette vil kræve en mere omfattende og detaljeret undersøgelse, end det har været muligt inden for rammerne af denne opgave.

Teatergængernes præferencer for forskellige spillesteder

Et sekundært formål med SP-undersøgelsen har været at vurdere, hvordan folk værdsætter forskellige scener – foretrækker man at tage i teatret på en landdelsscene, i et egnsteater eller i et lokalteater?

Resultaterne viser, at jo større scenen er, des højere pris er respondenterne villige til at betale for en teaterbillet. F.eks. er respondenterne villige til at betale 40 kr. ekstra per forestilling, hvis den opsættes på en mellemstor scene i stedet for på en lille scene. Der er dog også interessante forskelle, hvad angår geografi og alder, i præferencerne for spillesteder.

Analyserne viser, at respondenter, der bor i en storby (byer med mere end 100.000 indbyggere), har højere betalingsvilje for at gå i Det Kongelige Teater end respondenter, der bor i mindre byer eller på landet. Generelt er betalingsviljen for Det Kongelige Teater højere end for de øvrige scener, men storbyboere skiller sig ud ved at have en endnu højere betalingsvilje. Storbyboere vil således betale ca. 120 kr. mere for en forestilling på en kongelig scene end de øvrige respondenter. Den højere betalingsvilje for storbyboere skyldes *ikke*, at de har kortere afstand til Det Kongelige Teater eller eventuelt har højere indkomst. Disse forhold er der testet for i den opstillede model.

Analyserne viser også, at respondenter over 60 år har højere betalingsvilje for at gå i Det Kongelige Teater end respondenter, der er under 60 år. Forskellen på, hvor meget respondenter over 60 år er villige til at betale for at gå i Det Kongelige Teater, og hvor meget yngre respondenter er villige til at betale for den samme oplevelse, er på ca. 210 kr.

Teatergængernes præferencer for forskellige genrer

Undersøgelsen af teatergængernes præferencer for de forskellige genrer (skuespil, ballet/dans, musical, opera) forventes at være afgørende for folks ønsker til at gå i teatret og ikke mindst for deres betalingsvilje. I de opstillede modeller kan de forskellige genrer være med til at forklare forskelle i præferencer mellem forskellige grupper af respondenter.

Generelt viser resultaterne, at betalingsviljen for at overvære et skuespil eller en musical er markant højere end betalingsviljen for at overvære ballet eller opera. Det indikerer, at respondenterne generelt foretrækker skuespil og musical frem for ballet og opera. Der er dog store variationer mellem forskellige grupper af respondenter, hvor de mest signifikante forskelle er:

- Kvinder har højere betalingsvilje med hensyn til at gå i teatret for at se musicals, end mænd har. Det kommer til udtryk ved, at kvinder er villige til at betale ca. 130 kr. mere per musicalforestilling end mænd.
- Kvinder har højere betalingsvilje for at gå til balletforestillinger end mænd. Det ses ved, at kvinder er villige til at betale ca. 220 kr. mere per balletforestilling end mænd.
- Respondenter, der bor i Østdanmark, har højere betalingsvilje for at gå til balletforestillinger end respondenter i Vestdanmark. Analyserne viser, at folk bosiddende i Østdanmark vil betale ca. 100 kr. mere for en billet til en balletforestilling end folk bosiddende i Vestdanmark.
- Respondenter, der bor i Østdanmark, har højere betalingsvilje for at gå til opera end respondenter i Vestdanmark. Østdanskere er nemlig villige til at betale ca. 160 kr. mere for en operabillet end vstdanskere.
- Respondenter over 60 år har højere betalingsvilje for at gå til opera end øvrige respondenter. Folk over 60 er villige til at betale ca. 410 kr. mere per forestilling end de øvrige respondenter.
- Respondenter under 50 år har højere betalingsvilje for at gå til musicals end øvrige respondenter. De yngste grupper vil betale ca. 200 kr. mere per forestilling end de øvrige respondenter.
- Respondenter med længerevarende uddannelse har ca. 200 kr. højere betalingsvilje for opera og ca. 200 kr. lavere betalingsvilje for musicals end respondenter med kortere uddannelser.

Teatergængernes øvrige præferencer

- Lavindkomstgrupper fravælger oftere at gå i teatret end andre indkomstgrupper.
- Respondenter, der bor i Vestdanmark, regner kun halvt så store omkostninger ved køreafstand som respondenter i Østdanmark. I Vestdanmark regner man med en omkostning på ca. 1 kr. per km, mens man i Østdanmark regner med en omkostning på ca. 2 kr. per km. I forhold til denne undersøgelse kan det være interessant, at folk i Vestdanmark tilsyneladende er villige til at køre længere for teateroplevelser end i folk i Østdanmark.